Dyfarniadau a Thystysgrifau Lefel 3 a 4 mewn Asesu a Sicrhau Ansawdd

Llawlyfr cymwysterau ar gyfer canolfannau

6317

6317-30, 6317-31, 6317-32, 6317-33, 6317-40, 6317-41, 6317-42

www.cityandguilds.com
Rhagfyr 2010
Fersiwn 1.3 (Rhagfyr 2010)

Am City & Guilds
City & Guilds yw darparwr cymwysterau galwedigaethol mwyaf blaenllaw'r DU, yn cynnig dros 500 o ddyfarniadau ar draws ystod eang o ddiwydiannau, a hynny o lefel fynediad i'r lefelau uchaf o gyflawniad proffesiynol. Gyda thros 8500 o ganolfannau mewn 100 o wledydd, caiff City & Guilds ei gydnabod gan gyflogwyr dros y byd i gyd am ddarparu cymwysterau sy'n cynnig prawf o'r sgiliau sydd eu hangen arnynt i wneud y swydd.

Grŵp City & Guilds
Mae'r Grŵp City & Guilds yn cynnwys City & Guilds, ILM (y Sefydliad Arwain a Rheoli, sy'n darparu cymwysterau rheoli, deunyddiau dysgu a gwasanaethau aelodaeth), City & Guilds NPTC (sy'n cynnig cymwysterau sy'n gysylltiedig â thir a gwasanaethau aelodaeth), City & Guilds HAB (y Corff Dyfarnu Lletygarwch), a Chanolfan Datblygu Sgiliau City & Guilds. Mae City & Guilds hefyd yn rheoli Arholiadau'r Cyngor Peirianneg ar ran y Cyngor Peirianneg.

Cyfle Cyfartal
Mae City & Guilds yn cefnogi egwyddor cyfle cyfartal yn llawn ac rydym yn ymrwymedig i fodloni'r egwyddor hon ym mhob un o'n gweithgareddau a'n deunydd cyhoeddedig. Mae copi o'n datganiad polisi cyfle cyfartal ar gael ar wefan City & Guilds.

Hawlfraint
Mae cynnwys y ddogfen hon, oni nodir yn wahanol, yn destun hawlfraint © The City and Guilds of London Institute ac nid oes modd ei chopïo, ei hatgynhyrchu neu ei dosbarthu cyn cael caniatâd ysgrifenedig ymlaen llaw.

Fodd bynnag, gall canolfannau City & Guilds cymeradwy ac ymgeiswyr sy'n astudio am gymwysterau City & Guilds lungopïo'r ddogfen hon am ddim a/neu gynnwys fersiwn PDF ohoni ar fewnrwydi canolfannau ar yr amodau canlynol:

- gall staff canolfannau gopïo'r deunydd at ddiben addysgu ymgeiswyr sy'n gweithio tuag at gymhwyster City & Guilds yn unig, neu at ddibenion gweinyddu mewnol
- gall ymgeiswyr gopïo'r deunydd at eu defnydd eu hunain yn unig wrth weithio tuag at gymhwyster City & Guilds

Mae'r *Amodau Copïo Safonol* (sydd i'w gweld ar wefan City & Guilds) yn berthnasol hefyd.

Sylwer: Nid yw Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol yn destun hawlfraint © The City and Guilds of London Institute. Dylech wirio'r amodau ar gyfer eu copïo gyda'r Cyngor Sgiliau Sector perthnasol.

Cyhoeddiadau
Mae cyhoeddiadau City & Guilds ar gael ar wefan City & Guilds neu gan ein hadran Gwerthu Cyhoeddiadau yn y cyfeiriad isod neu drwy ffonio +44 (0)20 7294 2850 neu drwy ffacsio +44 (0)20 7294 3387.

Mae pob ymdrech wedi'i gwneud i sicrhau bod y wybodaeth a geir yn y cyhoeddiad hwn yn wir ac yn gywir ar adeg mynd i'r wasg. Fodd bynnag, mae cynnyrch a gwasanaethau City & Guilds yn amodol ar ddatblygu a gwella parhaus a chedwir yr hawl i newid cynnyrch a gwasanaethau o bryd i'w gilydd. Ni all City & Guilds dderbyn cyfrifoldeb am golled neu niwed sy'n deillio o ddefnyddio gwybodaeth yn y cyhoeddiad hwn.

City & Guilds
1 Giltspur Street
London EC1A 9DD
Ffôn +44 (0)844 543 0033 **www.cityandguilds.com**
Ffacs +44 (0)20 7294 2400 **centresupport@cityandguilds.com**

Dyfarniadau a Thystysgrifau Lefel 3 a 4 mewn Asesu a Sicrhau Ansawdd

Fersiwn 1.3 (Rhagfyr 2010)

Llawlyfr cymwysterau ar gyfer canolfannau

Teitl y cymhwyster	Rhif	QAN
Dyfarniad Lefel 3 mewn Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu	6317-30	501/1648/4
Dyfarniad Lefel 3 mewn Asesu Cymhwysedd yn yr Amgylchedd Gwaith	6317-31	501/1676/9
Dyfarniad Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad sy'n Gysylltiedig â Galwedigaethau	6317-32	501/1677/0
Tystysgrif Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad Galwedigaethol	6317-33	501/1679/4
Dyfarniad Lefel 4 mewn Deall Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer	6317-40	501/1649/6
Dyfarniad Lefel 4 mewn Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer	6317-41	501/1678/2
Tystysgrif Lefel 4 mewn Arwain Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer	6317-42	501/1680/0

City & Guilds

Sgiliau ar gyfer dyfodol mwy disglair

www.cityandguilds.com

Cynnwys

1	**Cyflwyniad i'r cymwysterau**	**5**
1.1	Cyfleoedd am ddilyniant	14
2	**Gofynion canolfannau**	**15**
2.1	Cymeradwyo	15
2.2	Sicrhau Ansawdd	15
2.3	Adnoddau dynol	17
2.4	Gofynion mynediad i ymgeiswyr	19
2.5	Gofynion technegol FfCCh	20
2.6	Gweinyddu City & Guilds	20
2.7	Cydnabod Dysgu Blaenorol (RPL)	20
2.8	Apeliadau yn erbyn penderfyniadau asesu	21
2.9	Cyfle cyfartal	21
3	**Cynllun a chyflwyno cyrsiau**	**22**
3.1	Asesu cychwynnol ac ymsefydlu	22
3.2	Strategaethau cyflwyno dysgu	22
4	**Asesu**	**23**
4.1	Crynodeb o ddulliau asesu	23
4.2	Gofynion tystiolaeth	25
5	**Unedau**	**26**
Uned 301	**Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu**	**27**
Uned 302	**Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith**	**50**
Uned 303	**Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth**	**62**
Uned 401	**Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol**	**73**
Uned 402	**Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol**	**90**
Uned 403	**Cynllunio, Dyrannu a Monitro Gwaith yn eu Maes Cyfrifoldeb eu hunain**	**104**
Atodiad 1	**Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol**	**106**

City & Guilds

Sgiliau ar gyfer dyfodol mwy disglair

www.cityandguilds.com

1 Cyflwyniad i'r cymwysterau

Croeso i gymwysterau asesu a sicrhau ansawdd asesu. Mae'r cymwysterau hyn yn cynrychioli newid ar ffurf camau go iawn o ran yr ymagwedd at gymwysterau asesu a sicrhau ansawdd; am y tro cyntaf, caiff gwybodaeth ei chydnabod yn ffurfiol fel sail dros berfformiad cadarn drwy gynnwys uned wybodaeth neu theori'n orfodol ym mhob un o'r cymwysterau.

Mae'r llawlyfr hwn yn darparu popeth y mae angen i chi ei wybod er mwyn cyflwyno ac asesu'r Dyfarniadau a'r Tystysgrifau hyn gan gynnwys manylion ac arweiniad ar:

- sicrhau ansawdd
- gofynion adnoddau canolfannau
- ymagweddau dysgu ac asesu
- strwythurau cymwysterau
- dilyniant
- yr unedau asesu
- cyfarwyddyd ar asesu
- cyfarwyddyd ar dystiolaeth

Y Fframwaith Cymwysterau a Chredydau (FfCC)

Mae'r FfCCh yn fframwaith sy'n seiliedig ar gredydau sy'n disodli'r Fframwaith Cymwysterau Cenedlaethol (FfCC). Mae'r fframwaith yn aseinio gwerthoedd credyd i unedau a chymwysterau, gan ganiatáu i ddysgwyr a chanolfannau olrhain yn hawdd dilyniant ac ennill dysgu a sgiliau. Mae'r FfCC yn olrhain data cyflawniad drwy rif dysgwr unigol (ULN). Bydd angen i ganolfannau gofrestru â'r Gwasanaeth Cofrestru Dysgwyr (LRS) er mwyn cael rhifau dysgwyr unigol ar gyfer eu hymgeiswyr drwy anfon neges e-bost at **lrssupport@miap.gov.uk** neu drwy ffonio **0845 602 2589**, gan ddatgan mai City & Guilds yw eu Sefydliad Dyfarnu (AO).

Mae'r unedau a'r cymwysterau isod wedi'u rhestru ar y FfCC ac yn bodloni gofynion y fframwaith.

Y cymwysterau Hyfforddiant, Asesu a Sicrhau Ansawdd (TAQA):

Teitl y cymhwyster	Rhif	QAN	Gwerth credyd	Oriau Dysgu Tywysedig
Dyfarniad Lefel 3 mewn Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu	6317 -30	501/1648/4	3	24
Dyfarniad Lefel 3 mewn Asesu Cymhwysedd yn yr Amgylchedd Gwaith	6317 -31	501/1676/9	9	54
Dyfarniad Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad sy'n Gysylltiedig â Galwedigaethau	6317 -32	501/1677/0	9	54
Tystysgrif Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad Galwedigaethol	6317 -33	501/1679/4	15	84
Dyfarniad Lefel 4 mewn Deall Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer	6317 -40	501/1649/6	6	45
Dyfarniad Lefel 4 mewn Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer	6317 -41	501/1678/2	12	90
Tystysgrif Lefel 4 mewn Arwain Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer	6317 -42	501/1680/0	17	115

Term City & Guilds ar gyfer yr unedau hyn yw cymwysterau 'TAQA':

T…Hyfforddiant
A…Asesu
Q...Ansawdd
A…Sicrhau

Bydd y cymwysterau asesu a sicrhau ansawdd yn rhan o gasgliad integredig o gymwysterau TAQA ar gyfer ymarferwyr hyfforddiant, asesu a sicrhau ansawdd.

Mae'r cymwysterau hyn ar gyfer pobl sy'n gweithio mewn rolau asesu a sicrhau ansawdd mewnol neu sy'n awyddus i wneud hynny. Fe'u datblygwyd gan LLUK i ddisodli'r Unedau Aseswr a Gwiriwr (A&V). Fe'u cynlluniwyd i'w defnyddio yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon – mae trefniadau eraill yn bodoli yn yr Alban.

Bydd yr unedau a'r cymwysterau'n rhoi'r cyfle i bobl sy'n cyflawni asesu a rolau sicrhau ansawdd mewnol yn eu sefydliad ddatblygu a gwella eu harfer yn ogystal â chyflawni cymhwyster proffesiynol ar gyfer y rôl. Maent ar gael i unrhyw un sy'n gweithio mewn: dysgu wedi'i achredu; dysgu heb ei achredu (lle y gall pobl asesu perfformiad ond nad ydynt yn asesu ar gyfer cymhwyster); y FfCC a'r FfCCh.

Unedau gwybodaeth yn unig yw'r rhain (o dan y teitl 'Deall y …..) Mae'r rhain yn caniatáu i unrhyw un sydd â diddordeb mewn asesu a sicrhau ansawdd neu sydd angen gwybod am hynny - ond nad yw'n ymarferwr - i ennill gwybodaeth am y prosesau. Er eu bod yn unedau arunig, maent i'w gweld ym mhob cymhwyster fel y sail gadarn dros arfer 'cymwys'.

Bydd cyflawnwyr yn deall egwyddorion asesu a/neu sicrhau ansawdd mewnol a bydd ganddynt y wybodaeth i ddatblygu a gwella systemau yn eu canolfan.

Ymagwedd Gynhwysfawr at Ansawdd a Sicrhau Ansawdd

Mae o fudd i bawb bod cyflwyno hyfforddiant, asesu a sicrhau ansawdd o ran cymwysterau yn y DU o'r ansawdd uchaf posibl.

Yn City & Guilds, rydym yn ymrwymedig i gefnogi canolfannau er mwyn gwella lefelau ansawdd. Yn unol â hyn, rydym o'r farn bod cynnwys y cymwysterau TAQA – a'r modd o'u cyflwyno – yn hanfodol i sicrhau ansawdd yr holl ddysgu a chymwysterau galwedigaethol.

Ansawdd yw 'graddfa ragoriaeth rhywbeth'
Sicrhau ansawdd yw 'system o gynnal a gwella safonau'

Mae angen dysgu, asesu a sicrhau ansawdd o ansawdd uchel i gael y mwyaf allan o bob cymhwyster. Mae buddion cyffwrddadwy i bawb o'r ymagwedd hon gan ei bod yn golygu:

- gwell brofiad i'r dysgwr
- cyfraddau cyflawniad uwch i'r dysgwr
- cyfraddau cadw gwell i'r dysgwr
- rhaglenni mwy cost effeithiol
- bod gofynion rheoliadol yn cael eu bodloni
- cymorth ar gyfer prosesau cynllunio a monitro megis hunanasesu

I gyflawni hyn – mae'n rhaid i ansawdd a sicrhau ansawdd gael eu cynnwys o gam cynllunio rhaglenni dysgu – gan eu bod yn rhan annatod o'r rhaglenni eu hunain.

Ffordd ddefnyddiol o edrych ar hyn yw:

'Mae'n rhaid i ansawdd a sicrhau ansawdd gael eu hymgorffori yn nulliau cyflwyno canolfannau o'r dechrau – mae'n fwy anodd o lawer i archwilio ansawdd gwael allan nag ymgorffori ansawdd da i mewn…'

Mae'n rhaid cofio hyn wrth gynllunio i gyflwyno cymwysterau TAQA. Mae'n rhaid i fesurau ansawdd a sicrhau ansawdd gael eu hymgorffori ym mhob proses yn nhaith y dysgwr – mae'r rhain yn cynnwys y:

- broses recriwtio
- proses ymsefydlu
- asesu cychwynnol
- cynlluniau dysgu
- addysgu
- hwyluso dysgu
- adolygu cynnydd
- prosesau asesu
- cyflawniad
- cynllunio dilyniant

Mae ansawdd yn bwysig ym mhob man yn 'Nhaith y Dysgwr'……

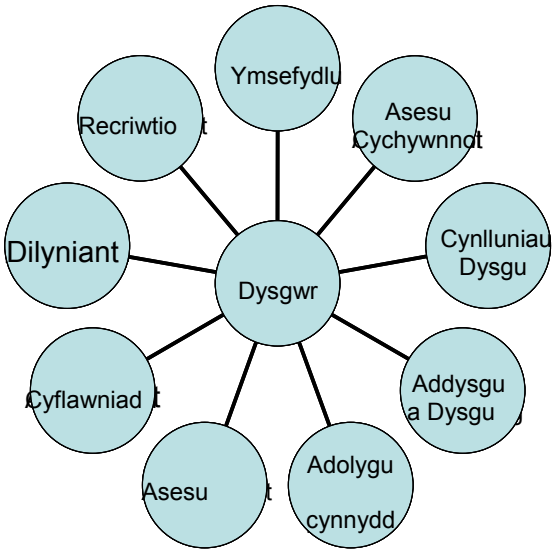

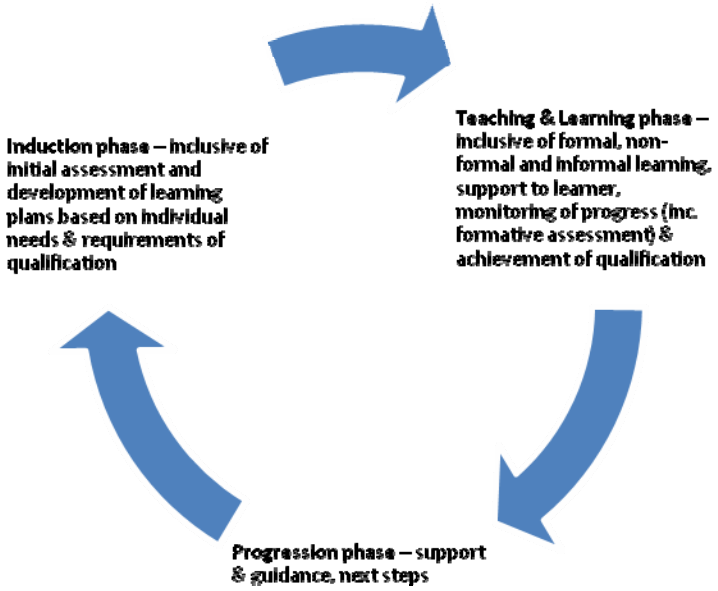

Os ydych eisoes yn ganolfan ar gyfer cymwysterau Dysgu a Datblygu 7317 & 7318, yna byddwch eisoes yn meddu ar brofiad perthnasol ac adnoddau megis:

- ymarferwyr dysgu, asesu a sicrhau ansawdd medrus
- prosesau sicrhau ansawdd mewnol sy'n bodoli eisoes

Ymagweddau Dysgu ac Asesu

Mae'n bwysig cydnabod bod y FfCCh yn dod ag 'asesu datganoledig' sy'n golygu na chaiff gofynion ansawdd eu pennu'n ganolog gan Ofqual, ond y cânt eu 'datganoli' i Sefydliadau Dyfarnu, er mwyn caniatáu hyblygrwydd o ran ymagwedd. Fodd bynnag, sylwer bod rhai gweithgareddau gorfodol wedi'u cynnwys yn y strategaeth asesu ar gyfer y cymwysterau hyn. Amlinellir y rhain ar ddechrau cyfarwyddyd asesu pob uned.

Er mwyn cynorthwyo canolfannau, mae'r cyfarwyddyd a gynhwyswyd ar gyfer asesu a thystiolaeth yn seiliedig ar ddysgu ac asesu sydd '*wedi'i seilio ar weithgarwch'*. Argymhellir y dylid mynd ati i gyflwyno ac asesu'r cymwysterau hyn ag ymagwedd gyfannol lle bynnag y bo modd. Er enghraifft, os yw dysgwr yn cyflawni'r Dyfarniad mewn '*Deall Egwyddorion ac Arfer Asesu*' ac nad yw'n ymarfer fel aseswr, yna caiff yr uned wybodaeth hon ei chyflwyno a'i hasesu ar ei phen ei hun. Fodd bynnag, os yw'r dysgwr yn cyflawni Dyfarniad '*Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith*', mae cyfleoedd i ennill y wybodaeth drwy ymarfer h.y. mewn ffordd arbrofol - mae'n bosibl na fydd angen cyflwyno 'dysgu' ar wahân ar gyfer yr uned hon.

Yn y rhan fwyaf o ganolfannau, caiff dysgu ei gyflwyno drwy gyfuniad o:

- arfer cynhwysol
- anogaeth
- profiad
- hyfforddiant
- cymorth a chyngor

Mae darparu cyfleoedd dysgu'n parhau i fod yn gyfrifoldeb y ganolfan (nid y dysgwr). Mae'n rhaid i ganolfannau sicrhau bod ganddynt y timau staff cywir i gyflwyno dysgu gyda'r dulliau maent yn eu pennu i fodloni anghenion dysgwyr. Bydd asesu crynodol o ran cynnydd pob dysgwr yn monitro eu datblygiad ac yn dangos pan fo asesu crynodol yn briodol.

Wrth asesu Dyfarniad '*Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith*', bydd arsylwi o ran arfer yn rhoi cyfleoedd i ennill rhywfaint o wybodaeth wrth iddi gael ei harddangos drwy berfformiad.

Mae'r broses argymelledig ar gyfer asesu'n cynnwys:

- cynllunio a pharatoi ymgeiswyr
- asesu
- dadansoddi
- gwneud penderfyniadau
- cofnodi
- adborth i'r ymgeisydd drwy gydol y broses
- ymgysylltu â'r broses sicrhau ansawdd drwy gydol y broses

Mae'r ymagwedd hon yn lleihau'r baich ar yr aseswr a'r dysgwr gan ei fod yn dileu'r angen i'r dysgwr 'gasglu' tystiolaeth ar wahân ar gyfer asesu – daw'r dystiolaeth yn naturiol o'r gweithgareddau sy'n cael eu cynnal.

Dyma'r hyn a ystyriwyd yn draddodiadol i fod yn 'bortffolio'. Mae'n cynnwys y ddogfennaeth asesu angenrheidiol: cynlluniau asesu, cofnodion asesu a dyfarniadau a manylion am leoliad tystiolaeth y cynnyrch (felly mae trywydd archwilo y gall IQA ac EQA ei ddilyn, a byddant am weld y dystiolaeth drostynt eu hunain.)

Mae'n bosibl y bydd gan yr aseswr dystiolaeth glywedol neu weledol am y dysgwr. Gallai hyn fod ar ffurf trafodaeth neu sesiwn holi neu gofnodi gweledol o arsylwi gweithgaredd. Bydd yr aseswr wedi gwneud penderfyniad am hyn y bydd wedi'i gofnodi ar y cofnodion asesu.

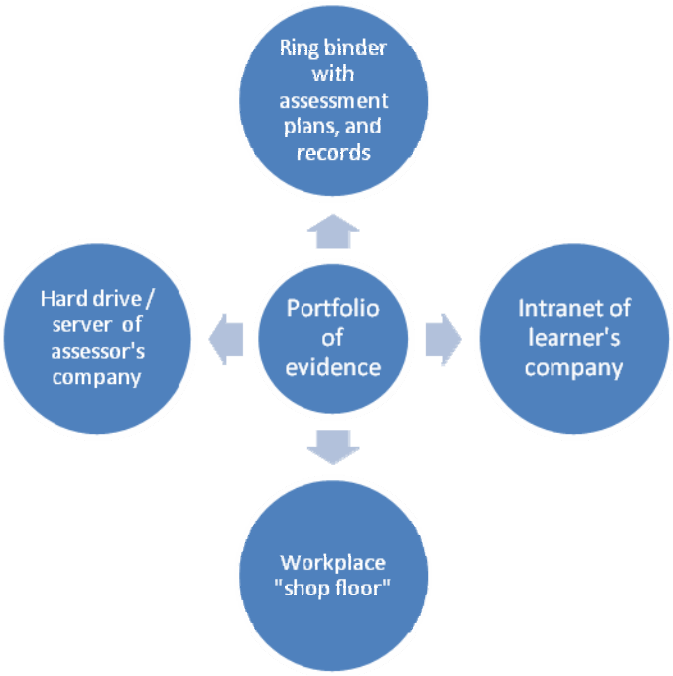

Gall hwn gynnwys y Polisïau a'r Gweithdrefnau y mae'r dysgwr wedi dangos ei fod yn cadw atynt ac yn eu deall. Drwy eu gadael yn "eu lle', mae'r dysgwr yn ogsoi'r gwaith diangen o'u copïo ar gyfer y 'portffolio'. Bydd yr aseswr yn cofnodi ei fod wedi barnu'r rhain fel rhan o benderfyniad asesu ar ei gofnodion asesu.

Bydd hyn yn golygu tystiolaeth sy'n amhriodol neu'n amhosibl ei rhoi mewn 'portffolio'. Gallai hyn gynnwys cofnodion cyfrinachol, darn o offer neu strwythur a adeiladwyd gan y dysgwr.

Cadw tystiolaeth a ‘phortffolios’

Tystiolaeth o ddysgu a thystiolaeth o gymhwysedd

Mae ‘portffolios’ yn dod ar lawer o ffurfiau – mae rhai ohonynt yn electronig, eraill ar ffurf papur, mae eraill yn gyfuniad o’r ddau. Mae’n bwysig cofio mai dyna’r hyn y dylai’r ‘Portffolio tystiolaeth’ fod gan gynnwys y cofnodion asesu’n UNIG a thystiolaeth sy’n cadarnhau cyflawniad. **Ni** ddylai gynnwys deunyddiau hyfforddi, aseiniadau ar gyfer datblygu’r dysgwr a gwybodaeth arall a chyfarwyddyd a oedd yn ffurfio rhan o ‘daith y dysgwr’.

Fodd bynnag, mae llawer o ddysgwyr am gynnal cofnod personol o’u dysgu. Gallant gynnal ‘Ffeil Dysgu’ yn cynnwys yr holl wybodaeth a deunyddiau sy’n siartio eu datblygiad. Fodd bynnag, ni fydd y ‘Ffeil Dysgu’ hon yn ffurfio rhan o’r prosesau asesu na sicrhau ansawdd – ond byddai gan y dysgwr gofnod personol gwerthfawr o’i daith a’i gynnydd.

Mwy am ‘Bortffolios tystiolaeth’

Mae Ofqual wedi haeru’n fynych ‘*bod modd gadael tystiolaeth yn ei lleoliad naturiol, lle y bo ar ffurf papur neu ddeunydd’*, er enghraifft yn y gweithdy, swyddfa neu’r safle adeiladu. Mae hon yn ymagwedd synhwyrol gan nad oes modd rhoi llawer o dystiolaeth am ‘gynnyrch’ mewn ‘portffolio’ am amrywiaeth o resymau (e.e. wal brics sydd wedi’i hadeiladu, cofnodion sensitif o gartref gofal ac ati). Yn yr un ffordd, nid yw’n angenrheidiol argraffu a chyflwyno copïau papur o bolisïau a gweithdrefnau os oes modd gadael y rheiny yn eu lleoliad arferol a bod modd iddynt gael eu gwirio gan aseswyr, Aswiriwr Ansawdd Mewnol (IQA) ac Aswiriwr Ansawdd Allanol (EQA) ‘yn eu lle’.

Fodd bynnag os mabwysiadwyir yr ymagwedd hon, mae’n rhaid i’r cofnod asesu ddatgan:

- Gan bwy yr aseswyd pwy a beth
- Dyddiad a lleoliad yr asesiad
- Y dulliau asesu a ddefnyddiwyd
- Penderfyniad yr asesiad
- Yr Unedau, Canlyniadau Dysgu a Meini Prawf Asesu a gyflawnwyd
- Lleoliad y dystiolaeth ategol

Gall un ‘portffolio’ gynnwys tystiolaeth mewn nifer o leoliadau, wedi’i chysylltu gan y trywydd archwilio a ddarparwyd drwy’r cofnodion asesu a sicrhau ansawdd.

Fodd bynnag, mae goblygiadau ymarferol i’w hystyried:

- os caiff tystiolaeth ei gadael yn ei lleoliad arferol, yna bydd yn rhaid i’r aswirwyr ansawdd mewnol ac allanol ei samplu yn ei lleoliad arferol. Bydd hyn yn ei gwneud yn ofynnol i’r staff sicrhau ansawdd gynllunio ymweliadau ac ymweld â lleoliadau eraill fel rhan o’u samplu
- mae’n rhaid i’r trywydd archwilio sicrhau ansawdd fod yn glir, bod modd ei olrhain drwy’r dystiolaeth ac mae’n rhaid i’r samplu arfaethedig gael ei gynnal fel sy’n ofynnol gan y cymhwyster
- Mae’n hollbwysig bod y dystiolaeth yn cael ei chadw’n ddiogel yn ei lleoliad arferol a’i bod ar gael i’w samplu ble bynnag y caiff y samplu sicrhau ansawdd allanol ei gynnal. Mae’n gyfrifoldeb ar y ganolfan i drefnu hyn – nid yw’n gyfrifoldeb ar yr Aswiriwr Sicrhau Ansawdd i ddod o hyd i dystiolaeth

Y cymwysterau

Mae strwythurau’r cymwysterau ar y ddwy dudalen nesaf. Maent yn cynnwys:

- dyfarniadau a thystysgrif mewn asesu ar lefel 3
- dyfarniadau a thystysgrif mewn sicrhau ansawdd mewnol ar lefel 4

Cymwysterau Asesu Lefel 3

Dyfarniad Lefel 3 mewn Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu (3 credyd)

Uned 1: Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu (3 credyd)

Dyfarniad gwybodaeth yn unig i'r rhai sy'n dechrau eu taith fel aseswr, neu'r rhai sydd angen gwybod am arfer asesu ond nad ydynt yn ymarfer ar hyn o bryd e.e. man cychwyn ar gyfer darpar aseswyr neu gymhwyster datblygu proffesiynol ar gyfer rheolwyr, AD neu bersonèl sicrhau ansawdd.

Dyfarniad Lefel 3 mewn Asesu Cynhwysedd yn y Amgylchedd Gwaith (9 credyd)

Uned 1: Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu (3 credyd)

Uned 2: Asesu Cynhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith (6 credyd)

Ar gyfer ymarferwyr sy'n asesu sut y caiff cynhwysedd mewn amgylchedd gwaith ei ddangos gan ddefnyddio'r dulliau asesu canlynol: arsylwi, archwilio cynnyrch gwaith, holi a thrafod ar lafar, defnyddio eraill (e.e. tystion), datganiadau gan ddysgwyr a Chydnabod eu Dysgu Blaenorol (RPL).

Dyfarniad Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad sy'n Gysylltiedig â'r Galwedigaethau (9

Uned 1: Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu (3 credyd)

Uned 3: Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth (6 credyd)

Ar gyfer ymarferwyr sy'n asesu gwybodaeth a/neu sgiliau mewn meysydd pwnc sy'n gysylltiedig â galwedigaethau sy'n ddefnyddio'r dulliau asesu canlynol: aseiniadau mewn amgylcheddau gwneud, profion sgiliau, cwestiynau ar lafar ac ysgrifenedig, aseiniadau, prosiectau, astudiaethau achos a RPL. Gall hyn ddigwydd mewn gweithdai hyfforddiant, ystafelloedd dosbarth neu amgylcheddau dysgu eraill.

Tystysgrif Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad Galwedigaethol (15 credyd)

Uned 1: Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu (3 credyd)

Uned 2: Asesu Cynhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith (6 credyd)

Uned 3: Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth (6 credyd)

Ar gyfer ymarferwyr a allai ddefnyddio POB un o'r dulliau asesu a restrir uchod yn seiliedig ar egwyddorion asesu cadarn.

Cymwysterau Sicrhau Ansawdd Lefel 4

Dyfarniad Lefel 4 mewn Deall Sicrhau Ansawdd Mewnol mewn Prosesau Asesu ac Arfer (6 credyd)

Uned 4: Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol (6 credyd)

Dyfarniad gwybodaeth yn unig ar gyfer y rhai sy'n dechrau ar eu taith fel ymarferwyr sicrhau ansawdd mewnol neu'r rhai sydd angen gwybod am sicrhau ansawdd yn fewnol ond nad ydynt yn cynnal prosesau sicrhau ansawdd eu hunain. Gallai hyn fod ar ffurf pobl megis aseswyr profiadol neu reolwyr canolfannau, AD neu bersonèl sicrhau ansawdd.

Dyfarniad Lefel 4 mewn Sicrhau Ansawdd Mewnol mewn Prosesau Asesu ac Arfer (12 credyd)

Uned 4: Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol (6 credyd)

Uned 5: Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol (6 credyd)

Ar gyfer ymarferwyr sy'n sicrhau ansawdd mewnol o ran y broses asesu o fewn canolfan neu sefydliad, drwy gynllunio samplau, monitro a rhoi cyngor ar arfer aseswyr.

Tystysgrif Lefel 4 mewn Arwain Sicrhau Ansawdd Menwol mewn Prosesau Asesu ac Arferion (17 credyd)

Uned 4: Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol (6 credyd)

Uned 5: Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol (6 credyd)

Uned 8: Cynllunio, Dyrannu a Monitro Gwaith yn eich Maes Cyfrifoldeb eich hun (5 credyd)

Ar gyfer ymarferwyr sy'n arwain y broses sicrhau ansawdd fewnol o fewn canolfan/sefydliad ac sy'n gyfrifol am reoli ansawdd y broses asesu, arfer a pherfformiad aseswyr. Gallant hefyd ddatblygu systemau ac arwain o ran ymweliadau gan asiantaethau allanol megis sefydliadau dyfarnu.

1.1 Cyfleoedd am ddilyniant

Cynlluniwyd yr unedau hyn i'w cyflawni'n unigol neu fel cymwysterau.

Mae'r Unedau 'Deall yr Egwyddorion….' yn rhai gwybodaeth yn unig, felly gall unrhyw un sydd â diddordeb yn yr egwyddorion tanategol ac arferion asesu a sicrhau ansawdd eu cyflawni heb orfod bod yn ymarferwr. Fodd bynnag, gan fod yr unedau hyn yn ymddangos ym mhob un o'r cymwysterau dilynol, mae'n bosibl (pan fo rôl swydd y dysgwr yn caniatáu hynny) symud ymlaen o'r unedau 'Egwyddorion' i arfer ac felly i gyflawni'r unedau 'cynhwysol' neu'r unedau 'seiliedig ar gymhwysedd'.

Mae llwybr dilyniant drwy'r cymwysterau hyn ond *nid yw'n orfodol iddynt fod mewn unrhyw drefn* – oni bai bod y strategaeth asesu'n gwneud hyn yn ofynnol ar gyfer y cymhwyser y mae'r darpar aseswr neu'r darpar Aswiriwr Ansawdd Mewnol (IQA) yn ei ddefnyddio i gyflawni eu hunedau. Er enghraifft, mewn rhai sectorau, nid yw'n orfodol bod yn aseswr cyn bod yn IQA. Felly gallai ymgeisydd wneud y cymhwyster IQA heb wneud unrhyw un o'r rhai asesu'n gyntaf. ***Felly, mae'n rhaid i ganolfannau gynnal asesiadau cychwynnol manwl a rhoi arweiniad i ymgeiswyr o ran cyflawni'r unedau neu'r cymhwyster mwyaf priodol ar gyfer eu rôl a'u sefyllfa benodol yr adeg honno.***

Mae'r cymwysterau hyn yn ymwneud â'r cymwysterau canlynol ac wedi'u cynllunio i'w hategu:

- 7303 Dyfarniad Lefel 3 a Lefel 4 mewn Paratoi i Addysgu yn y Sector Dysgu Gydol Oes (PTLLS)
- 7304 Tystysgrif Lefel 3 a Lefel 4 i Addysgu yn y Sector Dysgu Gydol Oes (CTLLS)
- 7305 Diplomâu Lefel 5 mewn Addysgu yn y Sector Dysgu Gydol Oes (DTLLS)

Mae cyfleoedd i gael Cydnabyddiaeth o Ddysgu Blaenorol (RPL) rhwng y ddwy gyfres hyn o gymwysterau.

2 Gofynion canolfannau

Mae'r adran hon yn amlinellu'r prosesau cymeradwyo ar gyfer canolfannau i gynnig y cymwysterau Asesu a Sicrhau Ansawdd ac unrhyw adnoddau y bydd eu hangen ar ganolfannau i gynnig y cymwysterau - gan gynnwys gofynion penodol staff canolfannau.

2.1 Cymeradwyo

Canolfannau heb eu cymeradwyo gan City & Guilds

Dim ond canolfannau cymeradwy sy'n gallu cynnig cymwysterau City & Guilds. Cyfeirir at sefydliadau sydd wedi'u cymeradwyo gan City & Guilds fel canolfannau.

Mae'n rhaid i ganolfannau fodloni set o feini prawf ansawdd gan gynnwys:

- darparu adnoddau ffisegol a dynol digonol
- systemau rheoli gwybodaeth glir
- cymorth addas ar gyfer ymgeiswyr
- gweithdrefnau asesu a sicrhau ansawdd effeithiol
- systemau cofnodion dibynadwy

Mae'n rhaid i sefydliad nad yw wedi cynnig cymwysterau City & Guilds yn flaenorol wneud cais am gymeradwyaeth i ddod yn ganolfan. Mae hyn yn hysbys fel y **broses cymeradwyo canolfannau (CAP)**. Mae angen i ganolfannau gael eu cymeradwyo hefyd i gynnig cymhwyster penodol. Mae hyn yn hysbys fel y broses cymeradwyo cymwysterau **(QAP)**.

Er mwyn cynnig y cymwysterau hyn, mae'n rhaid i sefydliadau nad ydynt eisoes yn ganolfannau City & Guilds wneud cais i gymeradwyo'r ganolfan a chymwysterau ar yr un pryd. I wneud hyn, cysylltwch â'ch swyddfa ranbarthol.

Canolfannau sydd eisoes wedi'u cymeradwyo ar gyfer yr Unedau A&V

Ar gyfer canolfannau 7317 presennol (Unedau A&V), mae proses gymeradwyo awtomatig – nid oes angen iddynt gymryd unrhyw gamau. Caiff lefel y caniatâd sydd ar waith ar y cymhwyser 7317 ar adeg dechrau'r unedau TAQA ei chymhwyso'n awtomatig i'r gymeradwyaeth 6317.

Fodd bynnag, fel bob amser gyda chymwysterau newydd, ni fydd canolfannau'n gallu hawlio unrhyw dystysgrifau 6317 cyn i sicrhau ansawdd allanol gael ei gynnal.

Bydd Aswiriwr Ansawdd Allanol (EQA) yn samplu'r cymwysterau hyn bob blwyddyn.

2.2 Sicrhau Ansawdd

Sicrhau ansawdd mewnol

Mae'n rhaid i bob canolfan gael systemau sicrhau ansawdd effeithiol ar waith i sicrhau y caiff cymwysterau eu cyflwyno a'u hasesu yn y ffordd orau bosibl.

Mae sicrhau ansawdd yn cynnwys cymeradwyo'r ganolfan yn y lle cyntaf, cymeradwyo cymwysterau a gweithdrefnau mewnol y ganolfan ei hun ar gyfer monitro ansawdd. Mae canolfannau'n gyfrifol am sicrhau ansawdd mewnol tra bod City & Guilds yn gyfrifol am sicrhau ansawdd allanol.

Ar gyfer y cymwysterau hyn, mae'n rhaid i ganolfannau ddatblygu strategaeth a chynllun samplu y mae'n rhaid i bawb sy'n cyflawni'r rôl sicrhau ansawdd mewnol eu rhoi ar waith. Bydd canolfannau sydd â phrofiad o gynnig N/SVQs yn gweld bod modd addasu eu proses ddilysu mewnol i sefydlu system sicrhau ansawdd mewnol (IQA) ar gyfer y cymwysterau hyn.

Mae'n rhaid i'r system IQA gynnwys:

- Cynllunio sampl yn seiliedig ar egwyddorion 'CAMERA', h.y. mae'n rhaid i gynlluniau gynnwys samplau o bob math o:
  - **C** – Ymgeiswyr,
  - **A** - Aseswyr,
  - **M** – Dulliau asesu,
  - **E** – Tystiolaeth neu Elfennau,
  - **R** - Cofnodion,
  - **A** – Safleoedd asesu
- Cyfathrebu effeithiol
- Samplu dros dro
- Samplu crynodol
- Monitro arfer aseswyr (gan gynnwys arsylwi)
- Safoni gweithgareddau
- Gweinyddu cadarn
- Cofnodion am yr uchod

Bydd angen i'r sawl sy'n gyfrifol am sicrhau ansawdd mewnol wneud yn siŵr bod y ganolfan wedi darparu ar gyfer pob ffactor sy'n gysylltiedig â sicrhau ansawdd. Mae'r rhain yn cynnwys sicrhau bod:

- systemau sicrhau ansawdd yn 'addas at eu diben' ac yn monitro ansawdd taith y dysgwr *mewn gwirionedd*
- samplu sicrhau ansawdd yn cael ei gynllunio a'i gynnal drwy gydol taith y dysgwr ac nid ar ddiwedd yr asesiad yn unig
- dysgu a hyfforddiant yn cael eu cyflwyno'n unol â modelau 'arfer gorau' ac yn bodloni'r holl ofynion – a bod hyn yn cael ei fonitro
- arfer asesu yn unol â'r safonau galwedigaethol cenedlaethol presennol ar gyfer asesu
- aseswyr yn cael eu harsylwi'n rheolaidd yn cynnal prosesau asesu
- aseswyr yn cael cefnogaeth, adborth ar eu harfer ac yn cymryd rhan mewn gweithgareddau safoni
- parhau i gadw cofnodion fel y bo angen
- arfer IQA yn unol â'r safonau galwedigaethol cenedlaethol ar gyfer sicrwydd ansawdd mewnol
- pob aelod o'r tîm yn cynnal eu DPP flwyddyn ar ôl blwyddyn
- cyfathrebu â City & Guilds yn effeithiol

Sicrhau ansawdd allanol

Caiff sicrhau ansawdd allanol ei ddarparu gan City & Guilds. Mae hyn yn cynnwys:

- cymeradwyo canolfannau
- monitro cyflwyno dysgu
- monitro arfer asesu
- monitro arferion sicrhau ansawdd mewnol

Caiff sicrhau ansawdd yn allanol ei gyflawni i sicrhau bod cyflwyno cymwysterau a sicrhau ansawdd yn fewnol o safon uchel a bod arfer asesu'n ddilys ac yn ddibynadwy. Nod sicrhau ansawdd yn allanol yw cefnogi datblygu a gwella cyflwyno dysgu, asesu ac arfer sicrhau ansawdd mewnol mewn canolfannau.

2.3 Adnoddau dynol

Mae City & Guilds yn disgwyl i'r cymwysterau hyn gael eu cyflwyno gan ymarferwyr hynod fedrus ym maes cyflwyno dysgu, asesu a sicrhau ansawdd.

Dylai ymarferwyr sy'n gysylltiedig â chyflwyno'r cymwysterau hyn allu cyflawni pob un o'r swyddogaethau canlynol er mwyn sicrhau profiad dysgu o ansawdd i'r dysgwr:

- nodi anghenion hyfforddiant a datblygiad y dysgwr
- cynllunio ar gyfer cyfleoedd dysgu a datblygu a'u dylunio a'u datblygu

- darparu cyfleoedd dysgu o ansawdd uchel
- hwyluso a chefnogi cynnydd a chyflawniadau dysgwyr
- asesu perfformiad dysgwyr
- adolygu effeithiolrwydd cyfleoedd dysgu
- cyfrannu at y broses sicrhau ansawdd

Felly, ar gyfer pob un o'r cymwysterau aseswyr a sicrhau ansawdd mewnol, mae'n ofynnol bod ymarferwyr yn:

- fedrus, yn wybodus ac yn brofiadol o ran cyflwyno dysgu, asesu a sicrhau ansawdd
- gallu dangos arfer da yn unol â'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol ar gyfer Dysgu a Datblygu a/neu'r Safonau Proffesiynol Perthnasol
- dangos tystiolaeth gyfredol am ddatblygiad proffesiynol parhaus ac arfer mewn asesu a sicrhau ansawdd

Yn unol â'r cyfarwyddyd a roddwyd gan Ddysgu Gydol Oes yn y DU (LLUK), o ran y sawl sy'n gallu cyflwyno'r cymwysterau asesu a sicrhau ansawdd mewnol hyn, ar gyfer yr unedau gwybodaeth yn unig – ym mhle bynnag y byddant yn ymddangos yn y cymwysterau ond yn benodol:

- Dyfarniad Lefel 3 mewn Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu
- Dyfarniad Lefel 4 mewn Deall Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer

Mae City & Guilds yn disgwyl y canlynol:

- bydd gan ymarferwyr gymhwyster aseswr a/neu sicrhau ansawdd perthnasol (neu gymhwyster cyfatebol cydnabyddedig)
  er enghraifft:
  - Dyfarniad Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad sy'n Gysylltiedig â Galwedigaethau, ***neu***
  - Tystysgrif Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad Galwedigaethol, ***neu***
  - A1 Asesu perfformiad ymgeiswyr gan ddefnyddio ystod o ddulliau, ***neu***
  - D32 Asesu perfformiad ymgeiswyr a D33 Asesu ymgeiswyr gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol o dystiolaeth
  - Dyfarniad Lefel 4 mewn Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer, ***neu***
  - Tystysgrif Lefel 4 mewn Arwain Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer, ***neu***
  - V1 Cynnal sicrhau ansawdd mewnol o ran y broses asesu, ***neu***
  - D34 Gwirio'r broses asesu'n fewnol
- **a/neu** feddu ar wybodaeth ymarferol gyfredol a phrofiad o arfer gorau mewn asesu/sicrhau ansawdd.

Ar gyfer cyflwyno'r unedau cynhwysol (h.y. lle mae'n rhaid i ymgeiswyr gyflawni'r rôl):

- Uned 2 Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith
- Uned 3 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth
  mae'n rhaid i ymarferwyr
- feddu ar un o'r cymwysterau canlynol (neu eu fersiwn gyfatebol gydnabyddedig)
  - Dyfarniad Lefel 3 mewn Asesu Cymhwysedd yn yr Amgylchedd Gwaith, ***neu***
  - Tystysgrif Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad Galwedigaethol ***neu***
  - A1 Asesu perfformiad ymgeiswyr gan ddefnyddio ystod o ddulliau, ***neu***
  - D32 Asesu perfformiad ymgeiswyr a D33 Asesu ymgeiswyr gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol o dystiolaeth
- **a** meddu ar wybodaeth ymarferol gyfredol a phrofiad o arfer gorau mewn asesu.

Ar gyfer cyflwyno'r unedau sicrhau ansawdd mewnol cymhwysol (h.y. lle mae'n rhaid i ymgeiswyr gyflawni'r rôl):

- Uned 5 Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol
- Uned 8 Cynllunio, dyrannu a monitro gwaith yn eu maes cyfrifoldeb eu hunain

Mae'n rhaid i ymarferwyr feddu ar un o'r cymwysterau uchod i aseswyr ac un o'r cymwysterau sicrhau ansawdd mewnol canlynol:

- Dyfarniad Lefel 4 mewn Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer neu
- Tystysgrif Lefel 4 mewn Arwain Sicrhau Ansawdd Mewnol o ran Prosesau Asesu ac Arfer, neu
- V1 Cynnal sicrhau ansawdd mewnol o ran y broses asesu neu
- D34 Gwirio'r broses asesu'n fewnol.
- a meddu ar wybodaeth ymarferol gyfredol a phrofiad o arfer gorau mewn asesu a sicrhau ansawdd yn fewnol.

Yn ogystal, mae'n rhaid i ymarferwyr sy'n asesu ac yn sicrhau ansawdd yn fewnol o ran Uned 403 ddangos hefyd:

- bod ganddynt arbenigedd credadwy o ran rheoli ac arwain sy'n berthnasol i'r lefel(au)/unedau maent yn eu hasesu neu'n gwirio.
- bod eu gwybodaeth am ddatblygiadau o ran arfer rheoli ac arfer yn gyfredol;
- bod ganddynt ddealltwriaeth drylwyr o'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol ar gyfer arwain a rheoli ar yr uned(au)/lefel(au) maent yn eu hasesu neu'n eu gwirio.

Yn ogystal mae'n rhaid iddynt feddu ar:

- Cymhwyster aseswr a/neu wiriwr achrededig neu
- Cymhwyster perthnasol mewn asesu a/neu wirio sydd wedi'i fapio i'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol ar gyfer asesu a/neu wirio, neu
- Tystiolaeth o gyflawni rhaglen asesu gan gyflogwr sydd wedi'i mapio i'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol i'w hasesu a/neu eu gwirio

Diben yr hyblygrwydd hwn yw annog canolfannau i ddefnyddio ymarferwyr dysgu a datblygu o ansawdd uchel lle y bo'n bosibl, **nid** aseswyr/ personél sicrhau ansawdd cymwysedig **yn unig**.

Er mwyn ategu'r hyblygrwydd hwn, bydd City & Guilds yn gweithio gyda chanolfannau ac ymarferwyr i gynnig cyfleoedd datblygu proffesiynol priodol er mwyn sicrhau bod modd cynnal safonau a bod modd datblygu gweithlu mwy cymwysedig a medrus ar gyfer y cymwysterau hyn.

Yn ogystal, mae'n rhaid i ymarferwyr sy'n cyflwyno'r cymwysterau hyn fodloni trefniadau statudol a chytundebol y genedl lle maent yn gweithio.

2.4 Gofynion mynediad i ymgeiswyr

Ni ddylai ymgeiswyr sefyll cymhwyster o'r un fath, cynnwys a lefel ag sydd ganddynt eisoes.

Nid oes unrhyw ofynion mynediad ffurfiol ar gyfer ymgeiswyr sy'n sefyll y cymwysterau hyn. Fodd bynnag, cyfrifoldeb y ganolfan yw sicrhau bod gan ymgeiswyr y sgiliau, potensial a'r cyfle i ennill y cymwysterau'n llwyddiannus.

Mae'n rhaid i unrhyw un sy'n gysylltiedig ag asesu a sicrhau ansawdd mewn unedau neu gymwysterau eraill **fodloni gofynion penodol y strategaeth asesu sy'n gysylltiedig â'r unedau a'r cymwysterau hynny.**

Nid oes unrhyw derfynau oedran yn gysylltiedig ag ymgeiswyr yn sefyll y cymwysterau oni bai bod gofyniad cyfreithiol o ran y broses neu'r amgylchedd y maent yn gweithio ynddo. Fodd bynnag, ni ddisgwylir i ymgeiswyr am y cymwysterau hyn fod yn iau na 18 oed.

2.5 Gofynion technegol y FfCCh

Mae'n rhaid i ganolfannau gofrestru â QCA i fanteisio ar y Gwasanaeth Cofrestru Dysgwyr (LRS) er mwyn cael y Rhif Dysgwr Unigol (ULN) a'r Cofnod Cyflawniad Dysgwyr (LAR) ar gyfer eu dysgwyr. Mae gwybodaeth am sut i wneud hyn ar gael o **www.cityandguilds.com/QCFIT**.

Dyfernir credyd i ddysgwyr am yr uned maent wedi'i chwblhau sy'n cael ei chofnodi ar eu Cofnod Cyflawniad Dysgwyr (LAR) gan FfCCh. Gallant barhau i gronni credyd tuag at gymhwyster llawn yn ddiweddarach os byddant am wneud hynny; ar yr amod ei fod o fewn y terfynau amser ar gyfer achredu'r cymhwyster penodol. Mae'r LAR hefyd yn dangos i'r dysgwr faint yn fwy o gredydau sydd eu hangen ar y dysgwr er mwyn cyflawni cymhwyser llawn a llwybrau dilyniant.

2.6 Gweinyddu City & Guilds

Mae manylion llawn am weithdrefnau gweinyddol City & Guilds ar gyfer y cymwysterau hyn i'w cael yn y *Catalog Ar-lein*. Mae'r wybodaeth hon yn cynnwys gwybodaeth am:

- weithdrefnau cofrestru
- niferoedd cofrestru
- ffioedd
- mynediad ar gyfer arholiadau
- hawliadau am ardystio

Dylai canolfannau fod yn ymwybodol o gyfyngiadau amser o ran cyfnodau cofrestru ac ardystio'r cymwysterau, fel y'u nodir yng *Nghatalog Ar-lein* City & Guilds.

Dylai canolfannau ddilyn yr holl gyfarwyddyd gweinyddol yn ofalus, gan gofio'n benodol bod ffioedd, cofrestru a dyddiadau diwedd ardystio ar gyfer y cymwysterau'n amodol ar newid. Mae'r Newyddion diweddaraf ar gael ar y wefan **www.cityandguilds.com <http://www.cityandguilds.com>**.

Cadw cofnodion asesu

Mae'n rhaid i ganolfannau gadw copïau o gofnodion asesu ymgeiswyr am o leiaf dair blynedd ar ôl y dyddiad ardystio.

Tystysgrifau o gredydau uned (CUCs)

Mae tystysgrif o gredyd uned yn cofnodi cwblhau uned yn llwyddiannus. Gall canolfannau wneud cais i City & Guilds am CUCs wedi i ymgeiswyr gyflawni uned. Nid oes angen i ganolfannau aros hyd nes bod y broses ddysgu ac asesu cyfan wedi'i chwblhau er mwyn hawlio CUCs ar gyfer dysgwyr.

Tystysgrifau llawn

Dim ond i ymgeiswyr sydd wedi bodloni gofynion llawn y cymwysterau y caiff cymwysterau llawn eu rhoi.

2.7 Cydnabod Dysgu Blaenorol (RPL)

Mae Cydnabod Dysgu Blaenorol (RPL) yn cydnabod y cyfraniad y gallai profiad blaenorol unigolyn ei wneud at gymhwyster. Fel rhan o asesiad cychwynnol pob dysgwr, caiff unrhyw gyfleoedd am RPL eu nodi gan yr aseswr perthnasol.

Caiff hawliadau am gredydau uned drwy RPL eu hystyried mewn achosion unigol. Mae rhai unedau yn y set hon o gymwysterau'n fwy addas ar gyfer hawliad am gredyd drwy RPL nag eraill. Sylwer bod y broses RPL yn ymwneud â rhoi tystiolaeth yn erbyn POB UN o ofynion uned benodol – nid yw'n bosibl hawlio 'cyflawniad credyd rhannol' am uned drwy RPL.

Lle y gallai hawliad am gredyd drwy'r RPL fod yn briodol, bydd aelod o'r tîm asesu'n esbonio i'r dysgwr dan sylw'r hyn y bydd y broses RPL yn ei chynnwys a sut y gellir rhoi tystiolaeth i ategu hawliad RPL. Os bydd dysgwr yn penderfynu peidio â mynd ar drywydd hawliad ar ôl ystyried y dewis i hawlio credyd drwy RPL, mae croeso iddo/iddi wneud hynny heb oblygiadau pellach.

2.8 Apeliadau yn erbyn penderfyniadau asesu

Mae'r adran hon yn ymwneud ag apeliadau yn erbyn canlyniadau gan aseswyr.

Mae'n amod cymeradwyo canolfannau bod pob canolfan yn sicrhau bod gweithdrefn apeliadau ar gael i bob dysgwr. Mae'n rhaid cyflwyno dogfennaeth y weithdrefn apeliadau i City & Guilds wrth gymeradwyo'r cymhwyster.

Os bydd ymgeisydd yn apelio yn erbyn canlyniad asesiad, dylai'r Aseswr geisio datrys y broblem yn y lle cyntaf. Yna dylid ei gyfeirio at yr Aswiriwr Ansawdd Mewnol ac wedi hynny, at y Cydlynydd Sicrhau Ansawdd Mewnol.

Os na ellir datrys y broblem yn foddhaol, dylid gofyn i'r Aswiriwr Allanol am gyngor annibynnol. Mae'n rhaid i'r holl apeliadau gael eu cofnodi gan Gydlynydd y ganolfan gan fod ar gael i'r Gwiriwr Allanol a/neu City & Guilds.

2.9 Cyfle cyfartal

Gall pawb fanteisio ar y cymhwyster hwn, waeth beth fo'u rhyw, hil, crefydd neu gred, oedran neu anghenion arbennig. Dylai Cydlynydd y Ganolfan sicrhau nad oes unrhyw wahaniaethu annheg o ran unrhyw ddysgwr ar sail gallu i fanteisio ar asesu a thegwch yr asesiad.

Mae Ofqual yn ei gwneud yn ofynnol i City & Guilds fonitro canolfannau i weld p'un a gedwir at bolisïau cyfle cyfartal. Mae polisi cyfle cyfartal City & Guilds i'w weld yn y *Llawlyfr o Gymwysterau Galwedigaethol/Catalog Cynnyrch*. Mae City & Guilds yn ei gwneud yn ofynnol y dylai canolfannau sydd wedi'u cymeradwyo i gynnig asesiadau sy'n arwain at ei gymwysterau hysbysu ymgeiswyr am bresenoldeb y polisi hwn.

3 Cynllun a chyflwyno'r cwrs

3.1 Asesu cychwynnol ac ymsefydlu

Bydd angen i ganolfannau gynnal asesiad cychwynnol o bob dysgwr cyn dechrau eu rhaglen er mwyn sicrhau eu bod yn dilyn math a lefel briodol o gymhwyster ac hefyd i sicrhau eu bod yn cyflawni'r uned fwyaf priodol.

Dylai'r broses asesu cychwynnol nodi:

- unrhyw anghenion dysgu penodol sydd gan y dysgwr a'r cymorth a'r cyfarwyddyd y gallai fod eu hangen arnynt wrth weithio tuag at eu cymwysterau. Cyfeirir at hyn weithiau fel prawf diagnostig neu sgan sgiliau
- unrhyw unedau mae'r dysgwr wedi'u cwblhau eisoes, neu gredydau maent wedi'u cronni sy'n berthnasol i'r cymwysterau maent ar fin dechrau arnynt
- unrhyw unedau neu rannau unedau a allai achosi anawsterau i'r dysgwr e.e. os nad yw rôl eu swydd neu lefel eu profiadau'n ddigon eang iddynt fodloni'r gofynion
- gofynion strategaeth asesu'r cymhwyster i'r dysgwr ei asesu neu ei sicrhau am ansawdd er mwyn sicrhau eu bod yn gallu bodloni'r anghenion

Mae City & Guilds yn argymell bod canolfannau yn darparu rhaglen ymsefydlu er mwyn sicrhau bod dysgwyr yn llwyr ddeall gofynion y cymhwyster/cymwysterau y byddant yn gweithio tuag atynt, eu cyfrifoldebau fel dysgwr a chyfrifoldebau'r ganolfan. Gallai fod yn ddefnyddiol cofnodi'r wybodaeth ar gontract dysgu.

Mae cyfarwyddyd pellach ar asesu cychwynnol ac ymsefydlu yn ogystal â chontract dysgu y gall canolfannau ei ddefnyddio ar gael ar wefan City & Guilds.

3.2 Strategaethau cyflwyno dysgu

Nid yw City & Guilds yn rhagnodi sut mae canolfannau'n cyflwyno'r dysgu ar y cymwysterau hyn ar yr amod bod yr holl ofynion yn cael eu bodloni.

Dylai staff y ganolfan ymgyfarwyddo â gofynion strwythur, cynnwys ac asesu'r cymwysterau cyn cynllunio unrhyw raglen ddysgu. Yn ogystal, mae gwybodaeth a chyfarwyddyd yn y rhan fwyaf o unedau a fyddai'n ddefnyddiol iawn i staff canolfannau wrth gynllunio rhaglenni dysgu ar gyfer y cymwysterau hyn.

4 Asesu

4.1 Crynodeb o ddulliau asesu

Bydd unedau gwahanol yn y cymwysterau'n cynnwys gofynion a dulliau asesu gwahanol – a bydd pob un o'r rhain yn gyfarwydd i'r aseswyr a staff sicrhau ansawdd presennol.

Ar gyfer yr uned lle mae cymhwysedd yn cael ei asesu, bydd dulliau'n cynnwys:

- aseswr neu dyst yn arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith
- archwilio cynnyrch gwaith y dysgwr ei hun
- holi'r dysgwr
- trafodaethau gyda'r dysgwr
- defnyddio eraill (tystiolaeth gan dystion)
- edrych ar ddatganiadau dysgwyr
- cydnabod dysgu blaenorol

Ar gyfer yr unedau lle mae gwybodaeth a sgiliau mewn meysydd pwnc sy'n gysylltiedig â galwedigaethau yn cael eu hasesu, bydd dulliau hefyd yn cynnwys:

- cwestiynau ar lafar a chwestiynau ysgrifenedig
- aseiniadau
- prosiectau
- astudiaethau achos
- cydnabod dysgu blaenorol

Dylid casglu tystiolaeth o **weithgareddau ymarferol** o dystiolaeth naturiol a gasglwyd yn yr amgylchedd gwaith.

Mae'n rhaid i dystiolaeth am yr unedau **gwybodaeth yn unig** megis aseiniadau, astudiaethau achos, prosiect ac ati ddilyn canllawiau City & Guilds ac mae'n rhaid cytuno arnynt ymlaen llaw gyda'r Aswiriwr Ansawdd Allanol (EQA).

Cyfarwyddyd ar asesu cyffredinol

Mae'n rhaid bod tystiolaeth ddilys, ddibynadwy a digonol ar gyfer pob un o'r meini prawf asesu. Fodd bynnag, nid oes unrhyw ofyniad ar gyfer pob uned, canlyniad dysgu neu feini prawf asesu i'w hasesu ar wahân. Argymhellir defnyddio asesu cyfannol lle y bo modd. Lle y bo modd, dylid defnyddio un gweithgaredd fel tystiolaeth ar gyfer canlyniadau dysgu ac unedau asesu ar gyfer unedau eraill. Er enghraifft, gallai trafodaeth am 'Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith' ddarparu rhywfaint o dystiolaeth ar gyfer 'Deall egwyddorion ac arferion asesu'. Fodd bynnag, mae'n hanfodol bod tystiolaeth ar gyfer y meini prawf asesu ym mhob uned yn cael eu hasesu'n unigol hefyd.

Cofnodi gweithgareddau asesu

Gellir cofnodi penderfyniadau am asesu a thystiolaeth mewn ystod o fformatau. Fodd bynnag, waeth pa ffurf ar gofnodi a ddefnyddir, yr egwyddor arweiniol yw bod yr holl wybodaeth sy'n ymwneud ag asesu'n cydymffurfio â gofynion cyfreithiol ac arfer gorau yn y sector. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau cyfrinachedd o ran gwybodaeth y gellir ei holrhain o hyd at ddibenion gwirio mewnol ac allanol.

Lle y bydd gan ymgeiswyr anghenion penodol, mae'n bosibl y bydd y dystiolaeth yn amrywio ar yr amod bod unrhyw dystiolaeth amgen yn dangos y gofynion asesu fel y'u nodir yn yr uned.

Mae City & Guilds yn disgwyl yr asesiadau canlynol:

Rhif Uned	Teitl	Dull Asesu	Ble i gael deunyddiau asesu
301	Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu	Aseiniadau ysgrifenedig neu drafodaethau proffesiynol Mae'n rhaid i'r asesiad gwmpasu'r holl ganlyniadau dysgu a bydd hefyd yn darparu rhywfaint o wybodaeth ar gyfer unedau cysylltiedig.	Mae cyfarwyddyd asesu yn yr uned.
302	Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith	• Arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith • Archwilio cynnyrch gwaith • Holi'r dysgwr	Mae cyfarwyddyd asesu yn yr uned.
303	Asesu Gwybodaeth a Dealltwriaeth Sgiliau Galwedigaethol	• Arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith • Archwilio cynnyrch gwaith • Holi'r dysgwr	Mae cyfarwyddyd asesu yn yr uned.
401	Deall Egwyddorion ac Arfer Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol	Aseiniadau ysgrifenedig neu drafodaeth broffesiynol Mae'n rhaid i'r asesiad gwmpasu'r holl ganlyniadau dysgu a bydd hefyd yn darparu rhywfaint o wybodaeth ar gyfer unedau cysylltiedig.	Mae cyfarwyddyd asesu yn yr uned.
402	Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol	• Arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith • Archwilio cynnyrch gwaith • Holi'r dysgwr	Mae cyfarwyddyd asesu yn yr uned.
403	Cynllunio, Dyrannu a Monitro Gwaith yn eich Maes Cyfrifoldeb eich Hun	• Arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith • Archwilio cynnyrch gwaith • Holi'r dysgwr	Mae cyfarwyddyd asesu yn yr uned.

4.2 Gofynion tystiolaeth

Darperir y gofynion tystiolaeth ar gyfer y cymwysterau hyn fesul uned. Mae'n rhaid i'r gofynion hyn gael eu bodloni fel y'u nodir.

Sylwer – Mae'n bosibl y caiff efelychu ei ddefnyddio yn **Uned 1 a 4** gwybodaeth yn unig. **Ni chaniateir** efelychu yn unrhyw un o'r unedau eraill.

5 Unedau

Argaeledd unedau

Mae'r unedau a'r cyfarwyddyd ar asesu ar gyfer y cymwysterau hyn fel a ganlyn.

Mae'r canlyniadau dysgu a meini prawf asesu hefyd ar gael i'w gweld ar y Gronfa Ddata Genedlaethol o Gymwysterau Achrededig (NDAQ) yn: **www.accreditedqualifications.org.uk**

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Teitl:	Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu
Lefel:	3
Gwerth credyd:	3

Cyfarwyddyd Cyffredinol

Mae'r uned hon yn asesu gwybodaeth yr ymgeisydd sy'n asesu am egwyddorion ac arferion asesu mewn cyd-destun dysgu a datblygu.

Gallai tystiolaeth ar gyfer yr uned hon fod ar ffurf:

- datganiadau neu atebion ysgrifenedig gan yr ymgeisydd sy'n asesu
- datganiadau neu atebion ar lafar gan yr ymgeisydd sy'n asesu
- trafodaethau rhwng yr ymgeisydd sy'n asesu a'i aseswr ei hun
- aseiniadau
- prosiectau

Gellir rhoi cryn dystiolaeth ar gyfer yr uned hon ar ffurf datganiadau a thrafodaethau os yw'r darpar aseswr yn rhoi cynnig ar un o'r unedau canlynol neu'r llall ar yr un pryd â hon:

- *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith*
- *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth*

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Terminoleg

Dilys	*Sef gwaith y dysgwr ei hun.*
Cydraddoldeb	*Cyflwr o driniaeth deg sy'n hawl pawb waeth beth fo gwahaniaethau, o ran er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw grŵp arall o nodweddion*
Amrywiaeth	*Cydnabod bod pob unigolyn yn unigryw a chydnabod ein gwahaniaethau unigol o ran, er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw nodwedd unigol arall.*
Tystiolaeth	*Tystiolaeth o wybodaeth, deallltwriaeth, sgil neu gymhwysedd dysgwr y gellir eu defnyddio i farnu ei gyflawniad yn erbyn safonau/meini prawf cytûn.*
Dysgwr	*Yr unigolyn sy'n cael ei asesu gan yr ymgeisydd sy'n asesu*
Dibynadwy	*Yn cyflawni'r un canlyniadau'n gyson gydag aseswyr gwahanol a'r grŵp (neu grŵp) tebyg o ddysgwyr.*
Gofynion	*Gallai'r rhain fod yn ofynnol gan sefydliad yr ymarferydd ei hun neu sefydliad allanol, megis sefydliad dyfarnu.*
Digonol	*Digon o dystiolaeth fel y'u nodir mewn Gofynion Tystiolaeth neu Strategaeth Asesu.*
Dilys	*Yn berthnasol i'r safonau/meini prawf y mae'r ymgeisydd yn cael ei asesu yn eu herbyn.*
Teg	*Sicrhau bod pawb yn cael yr un cyfle i gael asesiad gwrthrychol a chywir.*

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
1. Deall egwyddorion a gofynion yr asesiad	1.1 esbonio swyddogaethau asesu o ran dysgu a datblygu	Rolau: • asesu cychwynnol o ran nodi anghenion dysgwyr • asesu ffurfiannol o ran olrhain cynnydd dysgwyr • asesu crynodol o ran asesu cyflawniad dysgwyr
	1.2 diffinio cysyniadau ac egwyddorion allweddol asesu	Y cysyniadau ac egwyddorion allweddol canlynol: • asesu fel proses o farnu gwybodaeth, sgiliau a chymhwysedd dysgwyr yn erbyn meini prawf penodol • yr hyn a olygir gan ddilysrwydd a dibynadwyedd • rôl tystiolaeth o ran gwneud penderfyniadau am asesu • yr hyn a olygir gan fod yn ddilys, digonol a chyfredol • pwysigrwydd gwrthrychedd a thegwch i ddysgwyr • pwysigrwydd tryloywder i'r dysgwr

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
	1.3 esbonio cyfrifoldebau'r aseswr	Cyfrifoldebau'r aseswr fel a ganlyn: • deall a chymhwyso'r safonau a'r gofynion y mae'n gweithio tuag atynt • cynllunio asesiadau i fodloni anghenion dysgwyr • cyfleu gofynion asesu i ddysgwyr • cynnal asesiadau • cymharu tystiolaeth â safonau penodol • gwneud penderfyniadau am asesiadau • cofnodi'r broses asesu a phenderfyniadau • rhoi adborth i ddysgwyr • cymryd rhan mewn prosesau safoni • cymryd rhan mewn datblygiad proffesiynol parhaus
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu'n rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu am ei weithgareddau asesu.

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
	1.4 nodi'r rheoliadau a'r gofynion sy'n berthnasol i'w faes arfer ei hun	• Y gofynion cyffredinol ar gyfer yr asesiadau y mae'n gyfrifol amdanynt – er enghraifft, rhai'r sefydliad dyfarnu neu'r corff rheoliadol – a dogfennau'r ffynonellau allweddol. • Pwysigrwydd cydymffurfio â'r strategaeth asesu berthnasol os yw'n asesu cymhwyser
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu'n rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu am ofynion yr asesiadau y mae'n eu cynnal.

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Gofynion Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
2. Deall mathau gwahanol o ddulliau asesu	2.1 cymharu cryfderau a chyfyngiadau ystod o ddulliau asesu gan gyfeirio at anghenion dysgwyr unigol	Cryfderau a gwendidau pedwar dull asesu gwahanol a ddewiswyd o: • arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith • archwilio cynnyrch gwaith • trafod gyda'r dysgwr • defnyddio eraill (tystiolaeth gan dystion) • edrych ar ddatganiadau ymgeiswyr • cydnabod dysgu blaenorol • asesiadau mewn amgylcheddau gwneud • profion sgiliau • cwestiynau ar lafar a chwestiynau ysgrifenedig • aseiniadau • prosiectau • astudiaethau achos
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r darpar aseswr hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch pam mae wedi dewis dulliau asesu penodol.

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
3. Deall sut i gynllunio asesu	3.1 crynhoi ffactorau allweddol i'w hystyried wrth gynllunio asesu	Y ffactorau canlynol: • safonau/meini prawf i'w defnyddio • mathau a maint y dystiolaeth sydd ei hangen • dewis dulliau asesu • cyfathrebu â'r dysgwr ac eraill sy'n gysylltiedig • lleoliad ac adnoddau • amser a hyd asesiadau • anghenion penodol dysgwyr ac unrhyw gymorth sydd ei angen • sut i reoli'r broses asesu • cofnodi prosesau a phenderfyniadau asesu • adborth i'r dysgwr • pwysigrwydd cydymffurfio â'r strategaeth asesu berthnasol os yw'n cynllunio asesu cymhwyster
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu am y ffactorau y mae wedi'u hystyried wrth gynllunio ei asesiadau.

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
	3.2 Werthuso buddion defnyddio ymagwedd gyfannol at asesu	Gwerth asesu cyfannol o ran: • casglu tystiolaeth yn effeithlon ar gyfer y dysgwr a'r aseswr • tystiolaeth y mae modd ei defnyddio ar gyfer mwy nag un uned • nodi sut mae'r dysgwr yn ymgorffori, er enghraifft, gwybodaeth a dealltwriaeth yn ei arfer
	3.3 esbonio sut i gymhwyso asesu cyfannol wrth gynllunio asesu	Sut i gynllunio asesiadau fel bod modd i amrywiaeth o dystiolaeth ddeillio o un achlysur asesu.
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r *ymgeisydd sy'n asesu* hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch sut mae wedi cynllunio ei asesiadau i wneud y defnydd mwyaf effeithlon o roi tystiolaeth.

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
	3.4 crynhoi'r mathau o risgiau a allai fod yn gysylltiedig ag asesu yn ei faes cyfrifoldeb ei hun	Y risgiau canlynol; • iechyd a diogelwch • straen afrealistig/diangen ar y dysgwr • tystiolaeth annilys/cyd-dwyllo/cymorth anghyfiawn i'r dysgwr • gor-asesu • potensial am annhegwch i'r dysgwr • methiant i fodloni gofynion unrhyw strategaeth asesu berthnasol os yw'n asesu cymhwyster

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r darpar aseswr hefyd yn rhoi cynnig ar y naill uned neu'r llall fel a ganlyn: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* Gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch sut mae wedi nodi risgiau wrth gynllunio'r broses asesu.
	3.5 esbonio sut i leihau risgiau drwy'r broses gynllunio	Sut i reoli risgiau sy'n gysylltiedig ag: • iechyd a diogelwch • straen dysgwyr • potensial am dystiolaeth annilys, cyd-dwyllo, cymorth anghyfiawn i'r dysgwr • tegwch
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch sut y gwnaeth leihau'r risgiau wrth gynllunio'r broses asesu.

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
4. Deall sut i gynnwys dysgwyr ac eraill mewn asesu	4.1 esbonio pwysigrwydd cynnwys y dysgwr ac eraill yn y broses asesu	Manteision cynnwys dysgwyr yn y broses asesu: • tryloywder – y dysgwr yn deall y safonau/meini prawf y mae'n cael ei asesu yn eu herbyn a sut y caiff penderfyniadau am asesu eu gwneud • effeithlonrwydd – y dysgwr yn nodi ac yn darparu tystiolaeth ei hun, eraill, er enghraifft, tystion arbenigol yn darparu tystiolaeth

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch pam y gwnaeth gynnwys y dysgwr ac eraill.
	4.2 crynhoi'r mathau o wybodaeth a ddylai fod ar gael i ddysgwyr ac eraill sy'n gysylltiedig yn y broses asesu	Y mathau canlynol o wybodaeth: • safonau a meini prawf ar gyfer yr asesiad • y mathau o dystiolaeth sydd ei hangen a'r dulliau i'w defnyddio • trefniadau ymarferol • sut y caiff adborth ei roi • defnyddio canlyniadau a chofnodion asesu
	4.3 esbonio sut y gellir defnyddio asesu cyfoedion a hunanasesu yn effeithiol i hybu cynnwys dysgwyr a chyfrifoldeb personol o ran asesu dysgu	Manteision y dysgwr ac eraill yn cyfrannu at asesu ffurfiannol ac felly'n cynghori ar bryd y gallai asesu crynodol fod yn briodol. Manteision y dysgwr yn datblygu ymdeimlad o berchenogaeth dros y broses ddysgu ac asesu.

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
	4.4 esbonio sut y gellir addasu trefniadau asesu i fodloni anghenion dysgwyr unigol	Enghreifftiau o sut y gallai fod angen addasu trefniadau asesu i fodloni: • gofynion iaith • gofynion diwylliannol neu grefyddol • anableddau corfforol • anghenion dysgu penodol • patrymau gwaith

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch pam y gwnaeth addasu'r trefniadau asesu i fodloni anghenion penodol dysgwyr.
5. Deall sut i wneud penderfyniadau am asesiadau	5.1 esbonio sut i farnu p'un a yw tystiolaeth yn: • ddilys • dibynadwy • cyfredol • digonol	Sut i ddefnyddio e.e. canllawiau mewnol a/neu ganllawiau sefydliadau dyfarnu i sicrhau bod tystiolaeth yn bodloni gofynion.
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch pam y gwnaeth farnu ansawdd y dystiolaeth.

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
	5.2 esbonio sut i sicrhau bod penderfyniadau am asesiadau'n: • cael eu gwneud yn erbyn meini prawf penodol • dilys • dibynadwy • teg	Sut i: • ddehongli safonau/meini prawf asesu'n gywir • paru a mesur tystiolaeth yn erbyn safonau/meini prawf asesu • sicrhau bod barnu'n gyson o ran ei arfer ei hun ac ymgysylltu ag aseswyr a gwirwyr eraill i sicrhau dibynadwyedd • ystyried unrhyw bosibilrwydd bod dysgwyr unigol yn cael eu trin yn wahanol i eraill yn y broses asesu

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch sut y gwnaeth y penderfyniadau am asesiadau.
6. Deall ei gyfraniad ei hun at broses sicrhau ansawdd yr asesiad	6.1 gwerthuso pwysigrwydd sicrhau ansawdd yn y broses asesu	Pwysigrwydd sicrhau ansawdd o ran: • sicrhau dibynadwyedd penderfyniadau am asesiadau • tegwch i ymgeiswyr unigol • cynnal hygrededd prosesau a phenderfyniadau am asesiadau • sicrhau cysondeb
	6.2 crynhoi gweithdrefnau sicrhau ansawdd a safoni yn ei faes arfer ei hun	Prosesau sicrhau ansawdd a safoni nodweddiadol sy'n berthnasol i'w faes arfer neu ddiddordeb ei hun.

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch sut mae'r prosesau sicrhau ansawdd a safoni'n berthnasol i'w arfer ei hun.
	6.3 crynhoi'r gweithdrefnau perthnasol i'w dilyn pan fo anghydfod o ran asesu yn ei faes arfer ei hun	Gweithdrefnau apeliadau sy'n berthnasol i'w faes arfer neu faes diddordeb ei hun

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
7. Deall sut i reoli gwybodaeth sy'n ymwneud ag asesu cymhwysedd galwedigaethol	7.1 esbonio pwysigrwydd dilyn gweithdrefnau ar gyfer rheoli gwybodaeth sy'n ymwneud ag asesu	Pwysigrwydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn cwblhau a chadw cofnodion asesu er mwyn: • darparu gwybodaeth gywir am gyflawniad dysgwyr • cyfrannu at brosesau sicrhau ansawdd a safoni • darparu sail ar gyfer adborth i'r dysgwr ac adolygu cynnydd dysgwyr • gwneud gwybodaeth ar gael yn achos apeliadau
	7.2 esbonio sut mae adborth a holi'n cyfrannu at y broses asesu	Sut mae adborth i'r dysgwr ac eraill yn cynorthwyo tryloywder y broses asesu ac yn cynorthwyo dilyniant dysgwyr.
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch pam y gwnaeth roi adborth i'r dysgwr.

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu'n darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
8. Deall y gofynion cyfreithiol ac arfer da mewn perthynas ag asesu	8.1 Esbonio materion cyfreithiol, polisïau a gweithdrefnau sy'n berthnasol i asesu, gan gynnwys rhai megis cyfrinachedd, iechyd, diogelwch a lles	Gofynion cyfreithiol a pholisïau a gweithdrefnau ei sefydliad ei hun a rhai'r sefydliad dyfarnu mewn perthynas ag: • iechyd a diogelwch, gan gynnwys lles emosiynol dysgwyr • cyfrinachedd • tryloywder • cadw cofnodion • cyfle cyfartal ac amrywiaeth • cydymffurfiaeth â'r strategaeth asesu berthnasol os yw'n asesu cymhwyster

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd ymgeisydd sy'n asesu:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu am bolisïau a gweithdrefnau cyfreithiol, sefydliadol a rhai sefydliadau dyfarnu sy'n llywodraethu ei arfer.
	8.2 esbonio'r cyfraniad y gall technoleg ei wneud i'r broses asesu	Sut y gellir defnyddio technoleg i wella'r broses asesu: • tystiolaeth fideo o sgiliau/perfformiad • cofnodi tystiolaeth ar lafar • portffolio di-bapur • Profi cyfrifiadurol/ar-lein
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch sut y gwnaeth ddefnyddio technoleg i wella'r broses asesu.

Canlyniadau dysgu ***Bydd ymgeisydd sy'n asesu:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
	8.3 gwerthuso gofynion cydraddoldeb ac amrywiaeth, a lle y bo'n briodol, dwyieithrwydd mewn perthynas ag asesu	Sut y gallai fod gan ofynion cyfreithiol ac arfer gorau oblygiadau ar gyfer y broses asesu o ran: • rhyw • anabledd • hil/diwylliant/crefydd • iaith

Uned 301 Deall Egwyddorion ac Arferion Asesu

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch sut y gwnaeth ystyried gofynion cydraddoldeb, amrywiaeth a dwyieithrwydd sy'n effeithio ar y broses asesu.
	8.4 esbonio gwerth arfer myfyriol a datblygiad proffesiynol parhaus yn y broses asesu	Y ffordd y mae'n rhaid i'r aseswr: • fyfyrio'n barhaus ar ei arfer asesu a sicrhau ei fod yn bodloni gofynion cyfreithiol, sefydliadol a rhai cyrff dyfarnu • dysgu gwersi yn ei arfer asesu, rhyngweithio â dysgwyr, aseswyr eraill a'r rhai sy'n gysylltiedig â phrosesau sicrhau ansawdd a safoni a gwella'r hyn y mae'n ei wneud • cynnal ei arbenigedd galwedigaethol drwy aros yn ymwybodol o newidiadau mewn technoleg, arferion gwaith a safonau yn ei sector • cynnal ei arbenigedd o ran asesu drwy aros yn ymwybodol o safonau asesu, gofynion a dulliau newydd

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Canllawiau Tystiolaeth** ***Mae'r ymgeisydd sy'n asesu yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:***
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os ymgeisydd sy'n asesu hefyd yn rhoi cynnig ar y naill neu'r llall o'r unedau canlynol: • *Asesu cymhwysedd galwedigaethol yn yr amgylchedd gwaith* • *Asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu ynghylch sut mae'n myfyrio ar ei arfer asesu a chynnal ei arbenigedd galwedigaethol ac asesu.

Uned 302 Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith

Teitl:	Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith
Lefel:	3
Gwerth credyd:	6

Cyfarwyddyd Cyffredinol

Mae'r uned hon yn asesu cymhwysedd ymgeisydd sy'n asesu o ran asesu cymhwysedd galwedigaethol pobl eraill. Mae'n rhaid i dystiolaeth sylfaenol ar gyfer y canlyniadau dysgu a'r meini prawf asesu ddod o'r ymgeisydd sy'n asesu dau ddysgwr go iawn ar ddau achlysur mewn amgylchedd gwaith go iawn yn erbyn safonau/meini prawf sy'n cael eu cymeradwyo gan y sefydliad. Gall y safonau/meini prawf hyn gynnwys safonau galwedigaethol cenedlaethol, elfennau cymwysterau neu safonau mewnol.

Mae'n rhaid i bob aseswr fod â darn sylweddol ond darn realistig a hylaw o waith dysgwr.

Mae'r uned yn cwmpasu cyfanswm o saith dull asesu. Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu dangos ei fod wedi cwmpasu o leiaf tri o'r dulliau asesu hyn yn ei arfer go iawn. Caniateir, os bydd angen, i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu ffurfiau eraill o dystiolaeth - er enghraifft drwy ddatganiad neu drafodaeth - i ddangos sut y byddai'n defnyddio'r dulliau asesu eraill.

Gellir defnyddio tystiolaeth o'r uned hon – ar ffurf datganiadau a thrafodaethau – i ddangos tystiolaeth ar gyfer yr uned ganlynol:

301: Deall egwyddorion ac arferion asesu

Uned 302 Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith

Terminoleg

Dilys	*Sef gwaith y dysgwr ei hun.*
Cydraddoldeb	*Cyflwr o driniaeth deg sy'n hawl pawb waeth beth fo gwahaniaethau, o ran er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw grŵp arall o nodweddion:*
Amrywiaeth	*Cydnabod bod pob unigolyn yn unigryw a chydnabod ein gwahaniaethau unigol o ran, er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw nodwedd unigol arall.*
Tystiolaeth	*Tystiolaeth o wybodaeth, dealltwriaeth, sgil neu gymhwysedd dysgwr y gellir eu defnyddio i farnu eu cyflawniad yn erbyn safonau/meini prawf cytun.*
Dysgwr	*Yr unigolyn sy'n cael ei asesu gan yr ymgeisydd sy'n asesu*
Dibynadwy	*Yn cyflawni'r un canlyniadau'n gyson gydag aseswyr gwahanol a'r un grŵp (neu grŵp tebyg) o ddysgwyr.*
Gofynion	*Gallai'r rhain fod yn ofynnol gan sefydliad yr ymarferydd ei hun neu sefydliad allanol, megis sefydliad dyfarnu.*
Digonol	*Digon o dystiolaeth fel y'u nodir mewn Gofynion Tystiolaeth neu Strategaeth Asesu.*
Dilys	*Yn berthnasol i'r safonau/meini prawf y mae'r ymgeisydd yn cael eu hasesu yn eu herbyn.*

Teg	*Sicrhau bod pawb yn cael yr un cyfle i gael asesiad gwrthrychol a chywir.*

Uned 302 Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Tystiolaeth** ***Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:***	**Canllaw Arfer Gorau** ***Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:***
1. Yn gallu cynllunio'r asesiad o gymhwysedd galwedigaethol	1.1 gynllunio asesu cymhwysedd galwedigaethol yn seiliedig ar y dulliau canlynol: • arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith • ystyried cynnyrch gwaith • holi'r dysgwr • trafod gyda'r dysgwr • defnyddio eraill (tystiolaeth gan dystion) • edrych ar ddatganiadau dysgwyr • cydnabod dysgu blaenorol	Cynnyrch gwaith yn dangos cynllunio ar gyfer dau asesiad dau ddysgwr (cyfanswm o bedwar asesiad), gan gwmpasu lleiafswm o'r canlynol ar draws y pedwar asesiad: • arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith • archwilio cynnyrch gwaith • holi'r dysgwr Os nad yw cynllunio'r ymgeisydd sy'n asesu yn cynnwys y dulliau asesu canlynol: • trafod gyda'r dysgwr • defnyddio eraill (tystiolaeth gan dystion) • edrych ar ddatganiadau dysgwyr • cydnabod dysgu blaenorol mae'n rhaid iddo ddangos drwy ddatganiad neu drwy drafod sut y byddai'n cynllunio defnyddio'r	Dylai cynllunio'r ymgeisydd sy'n asesu cynnwys: • nodi'r safonau/meini prawf i'w defnyddio ar gyfer asesu • cyfeiriad at y strategaeth asesu os yw'n asesu cymhwyster • y math a digonolrwydd y dystiolaeth sydd ei hangen – tystiolaeth o berfformiad yn yr amgylchedd gwaith, tystiolaeth o wybodaeth a/neu ddealltwriaeth • sut mae'n cyfathrebu â'r dysgwr ac eraill sy'n gysylltiedig yn y broses asesu • lleoliadau ac adnoddau sydd eu hangen ar gyfer yr asesiad • amser a hyd yr asesiad • anghenion penodol dysgwyr ac unrhyw gymorth sydd ei angen • sut bydd yn ymdopi â'r broses asesu • sut bydd yn cofnodi prosesau a phenderfyniadau am asesu • sut bydd yn rhoi adborth i'r dysgwr Yn ogystal, gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Tystiolaeth** ***Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:***	**Canllaw Arfer Gorau** ***Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:***
		dulliau asesu hyn.	

Uned 302 Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Tystiolaeth** ***Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:***	**Canllaw Arfer Gorau** ***Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:***
	1.2 gyfleu pwrpas, gofynion a phrosesau asesu cymhwysedd galwedigaethol i'r dysgwr	Arsylwi, cynnyrch gwaith neu dystiolaeth gan dystion	Arsylwi i gynnwys yr ymgeisydd sy'n asesu yn briffio'r dysgwr cyn yr asesiad. Cynnyrch gwaith i gynnwys er enghraifft, nodiadau, negeseuon e-bost, sgyrsiau wedi'u recordio. Tystiolaeth gan dystion i gynnwys, er enghraifft, datganiadau gan y dysgwr neu oruchwyliwr y dysgwr yn dangos bod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi cyfleu pwrpas, gofynion a phrosesau'r asesiad i'r dysgwr.
	1.3 cynllunio asesu cymhwysedd galwedigaethol i fynd i'r afael ag anghenion a chyflawniadau presennol dysgwyr	Fel yn 1.1 uchod	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu dangos - naill ai drwy ddatganiad neu drafodaeth - ei fod wedi ystyried anghenion y dysgwr - er enghraifft, patrymau gwaith, achlysuron pan fydd yn gwneud gwaith perthnasol, unrhyw gymorth arbennig y gallai fod ei angen arno. Dylai ddangos hefyd ei fod wedi ystyried cyflawniadau presennol dysgwyr, er enghraifft drwy beidio â chynllunio ailasesu rhywbeth lle mae tystiolaeth ddigonol eisoes ar ei chyfer. Yn ogystal, gall tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn
	1.4 Nodi cyfleoedd ar gyfer asesu cyfannol	Fel yn 1.1 uchod	Mae'r cynlluniau'n dangos bod yr ymgeisydd sy'n asesu yn bwriadu defnyddio technegau, megis asesu cyfannol a chroesgyfeirio, i wneud y defnydd gorau o dystiolaeth a grëir drwy'r achlysur asesu, yn hytrach na gofyn am ddarnau o dystiolaeth ar wahân ar gyfer pob safon/maen prawf.

Uned 302 Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Tystiolaeth** ***Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:***	**Canllaw Arfer Gorau** *Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Tystiolaeth** ***Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:***	**Canllaw Arfer Gorau** *Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
2. Yn gallu gwneud penderfyniadau asesu am gymhwysedd galwedigaethol	2.1 ddefnyddio dulliau asesu dilys, teg a dibynadwy gan gynnwys: • arsylwi perfformiad • ystyried cynnyrch gwaith • holi'r dysgwr • trafod gyda'r dysgwr • defnyddio eraill (tystiolaeth gan dystion) • edrych ar ddatganiadau dysgwyr • cydnabod dysgu blaenorol	Arsylwadau yn dangos dau asesiad dau ddysgwr (cyfanswm o bedwar aseiniad). Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu defnyddio'r dulliau asesu canlynol, o leiaf, yn ystod yr asesiadau hyn: • arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith • archwilio cynnyrch gwaith • holi'r dysgwr Os nad yw'r ymgeisydd sy'n asesu yn cynnwys y dulliau asesu canlynol: • trafod gyda'r dysgwr • defnyddio eraill (tystiolaeth gan dystion) • edrych ar ddatganiadau dysgwyr • cydnabod dysgu blaenorol mae'n rhaid iddo ddangos drwy ddatganiad neu drwy drafod sut y byddai'n cynllunio defnyddio'r dulliau asesu hyn.	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu dangos, drwy drafodaeth neu ddatganiad, sut mae'r dulliau asesu y mae wedi'u defnyddio'n ddilys, yn deg ac yn ddibynadwy o ran y canlyniadau a'r meini prawf sy'n cael eu defnyddio i asesu'r dysgwr.

Uned 302 Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	2.2 gwneud penderfyniadau asesu am gymhwysedd galwedigaethol yn erbyn meini prawf penodol	Fel uchod	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu dangos, drwy drafodaeth neu ddatganiad, sut mae wedi paru a mesur tystiolaeth yn erbyn y canlyniadau/meini prawf gofynnol. Os yw'n asesu cymhwyster, dylai ddisgrifio sut mae wedi cydymffurfio â'r strategaeth asesu ar gyfer y cymhwyster hwnnw.
	2.3 dilyn gweithdrefnau safoni	Fel uchod	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu dangos, drwy drafodaeth neu ddatganiad, sut mae ei benderfyniadau asesu'n cydymffurfio â gweithdrefnau safoni yn ei sefydliad ei hun.
	2.4 rhoi adborth i ddysgwyr sy'n cadarnhau cyflawniad ac yn nodi unrhyw oblygiadau pellach ar gyfer dysgu, asesu a dilyniant	Arsylwi adborth i ddysgwr ar un o leiaf un achlysur.	Dylai adborth i ddysgwyr fod yn glir, cywir ac adeiladol a dylai nodi cynnydd ac unrhyw ofynion dysgu ac asesu pellach.
3. Gallu darparu'r wybodaeth angenrheidiol yn sgil asesu'r cymhwysedd galwedigaethol	3.1 cynnal cofnodion asesu cynhwysedd galwedigaethol, ei ganlyniadau a chynnydd dysgwyr	Cynnyrch gwaith ar ffurf cofnodion asesu wedi'u cwblhau gan yr ymgeisydd sy'n asesu.	Dylai cofnodion fod yn gywir, gan fodloni gofynion y sefydliad a lle y bo'n briodol, gofynion y sefydliad dyfarnu. Gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn hefyd.

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	3.2 sicrhau bod gwybodaeth asesu ar gael i gydweithwyr ag awdurdod	Cynnyrch gwaith fel uchod.	Cynnyrch gwaith, er enghraifft, cofnodion asesu wedi'u cwblhau yn dangos bod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi dilyn holl ofynion angenrheidiol y sefydliad a'r sefydliad dyfarnu ar gyfer cyfleu a chadw gwybodaeth am y pedwar asesiad i gydweithwyr yn y sefydliad. Yn ogystal, gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.

Uned 302 Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	3.3 ddilyn gweithdrefnau i gadw cyfrinachedd gwybodaeth asesu	Trafodaeth neu ddatganiad	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu esbonio – naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad – sut mae wedi cydymffurfio â gofynion Deddf Diogelu Data a gofynion ychwanegol unrhyw sefydliad neu sefydliad dyfarnu o ran cyfrinachedd. Yn ogystal, gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.
4. Gallu bodloni gofynion cyfreithiol ac arfer da wrth asesu cymhwysedd galwedigaethol	4.1 dilyn polisïau, gweithdrefnau a deddfwriaeth berthnasol ar gyfer asesu cymhwysedd galwedigaethol gan gynnwys iechyd, diogelwch a lles	Mae'n rhaid bod tystiolaeth drwy'r arsylwadau a'r cynnyrch gwaith cysylltiedig uchod fod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi rhoi'r holl ofynion cyfreithiol perthnasol ar waith – yn benodol o ran iechyd, diogelwch a lles – a'r holl bolisïau a gweithdrefnau sefydliadol perthnasol.	Dylai hyn gael ei ategu gan yr ymgeisydd sy'n asesu yn rhoi esboniad – naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad yn dangos sut y gwnaeth ystyried gofynion cyfreithiol a sefydliadol perthnasol. Os yw'n asesu cymhwyster, dylai ddisgrifio sut mae wedi cydymffurfio â strategaeth asesu'r cymhwyster hwnnw. Yn ogystal, gall tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.
	4.2 rhoi gofynion cydraddoldeb ac amrywiaeth ar waith, a lle y bo'n briodol, ddwyieithrwydd wrth asesu cymhwysedd galwedigaethol	Mae'n rhaid bod tystiolaeth drwy'r arsylwadau a'r cynnyrch gwaith cysylltiedig uchod fod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi rhoi'r holl ofynion cyfreithiol ar waith o ran cydraddoldeb, amrywiaeth ac, os yw'n briodol (er enghraifft yng Nghymru) o ran dwyieithrwydd, a'r holl bolisïau a gweithdrefnau sefydliadol perthnasol.	Dylai hyn gael ei ategu gan yr ymgeisydd sy'n asesu yn rhoi esboniad – naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad yn dangos sut y gwnaeth ystyried gofynion cydraddoldeb ac amrywiaeth.

Uned 302 Asesu Cymhwysedd Galwedigaethol yn yr Amgylchedd Gwaith

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	4.3 werthuso ei waith ei hun o ran cyflawni asesiadau cymhwysedd galwedigaethol	Trafodaeth neu ddatganiad	Dylai fod esboniad gan yr ymgeisydd sy'n asesu – naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad – o ran sut mae wedi gwerthuso'r pedwar asesiad mae wedi'u cyflawni a pha bwyntiau dysgu mae wedi'u nodi.
	4.4 cadw eu harbenigedd a chymhwysedd eu hunain yn berthnasol i'w rôl eu hunain o ran asesu cymhwysedd galwedigaethol	Trafodaeth neu ddatganiad	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu rhoi esboniad - naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad - o ran sut y bydd yn parhau i fyfyrio ar ei arfer ei hun a chynllunio a chymryd rhan mewn datblygiad proffesiynol parhaus o ran ei arbenigedd galwedigaethol yn y sector a'i gymhwysedd fel aseswr.

Uned 303 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Teitl:	Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth
Lefel:	3
Gwerth credyd:	6

Cyfarwyddyd Cyffredinol

Mae'r uned hon yn asesu cymhwysedd ymgeisydd sy'n asesu o ran asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth dysgwr mewn cyd-destunau ar wahân i'r amgylchedd gwaith, er enghraifft mewn amgylchedd gwneud, mewn gweithdy neu ystafell ddosbarth. Mae'n rhaid i dystiolaeth sylfaenol ar gyfer y canlyniadau a'r meini prawf asesu ddod o'r darpar aseswr sy'n asesu dau ddysgwr go iawn ar ddau achlysur yn erbyn safonau/meini prawf sydd wedi'u cymeradwyo gan y sefydliad. Gall y safonau/meini prawf hyn gynnwys elfennau o gymwysterau neu ofynion hyfforddiant mewnol.

Mae'n rhaid i bob asesiad fod yn ddarn sylweddol ond realistig a rheoladwy o waith y dysgwr.

Mae'r uned hon yn cynnwys cyfanswm o saith dull. Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu dangos sut mae wedi ymdrin ag o leiaf tri o'r dulliau asesu hyn yn eu harfer go iawn. Caniateir i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu ffurfiau eraill ar dystiolaeth, os bydd angen - er enghraifft drwy ddatganiad neu drafodaeth - i ddangos sut y byddai'n defnyddio dulliau asesu eraill.

Gellir defnyddio tystiolaeth o'r uned hon – ar ffurf datganiadau a thrafodaethau – fel tystiolaeth ar gyfer yr uned ganlynol:

301: Deall egwyddorion ac arferion asesu

Uned 303 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Terminoleg

Dilys	*Sef gwaith y dysgwr ei hun.*
Cydraddoldeb	*Cyflwr o driniaeth deg sy'n hawl pawb waeth beth fo gwahaniaethau, o ran er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw grŵp arall o nodweddion*
Amrywiaeth	*Cydnabod bod pob unigolyn yn unigryw a chydnabod ein gwahaniaethau unigol o ran, er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw nodwedd unigol arall.*
Tystiolaeth	*Tystiolaeth o wybodaeth, dealltwriaeth, sgil neu gymhwysedd dysgwr y gellir eu defnyddio i farnu eu cyflawniad yn erbyn safonau/meini prawf cytûn.*
Dysgwr	*Yr unigolyn sy'n cael ei asesu gan yr ymgeisydd sy'n asesu*
Dibynadwy	*Yn cyflawni'r un canlyniadau'n gyson gydag aseswyr gwahanol a'r un grŵp (neu grŵp tebyg) o ddysgwyr.*
Gofynion	*Gallai'r rhain fod yn ofynnol gan sefydliad yr ymarferydd ei hun neu sefydliad allanol, megis sefydliad dyfarnu.*
Digonol	*Digon o dystiolaeth fel y'u nodir mewn Gofynion Tystiolaeth neu Strategaeth Asesu.*
Dilys	*Yn berthnasol i'r safonau/meini prawf y mae'r ymgeisydd yn cael eu hasesu yn eu herbyn.*

Teg	*Sicrhau bod pawb yn cael yr un cyfle i gael asesiad gwrthrychol a chywir.*

Uned 303 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
1. Yn gallu paratoi asesiadau o sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth	1.1 ddewis dulliau i asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth sy'n mynd i'r afael ag anghenion dysgwyr ac yn bodloni gofynion asesu, gan gynnwys: • asesu'r dysgwr mewn amgylcheddau gwneud • profion sgiliau • cwestiynau ar lafar a chwestiynau ysgrifenedig • aseiniadau • prosiectau • astudiaethau achos • cydnabod dysgu blaenorol	Cynnyrch gwaith yn dangos cynllunio dau aseiniad dau ddysgwr (cyfanswm o bedwar asesiad), yn cwmpasu o leiaf (ar draws y pedwar asesiad) dri o'r dulliau o dan 1.1. gyferbyn. Os nad yw cynllunio'r darpar aseswr yn cynnwys y dulliau eraill a restrir yn 1.1. gyferbyn, mae'n rhaid iddo ddangos drwy ddatganiad neu drwy drafodaeth sut y byddai'n cynllunio defnyddio'r dulliau asesu hyn.	Dylai'r darpar aseswr ddangos, drwy drafodaeth neu ddatganiad, sut mae'r dulliau asesu mae'n bwriadu eu defnyddio'n gyson ag e.e. gofynion Sefydliadau Dyfarnu ac yn bodloni anghenion y dysgwr o ran ei addasrwydd am asesiad, a lle y bo'n briodol, ei holl arddulliau dysgu/asesu.

Uned 303 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	1.2 baratoi adnoddau ac amodau ar gyfer asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth	Cynnyrch gwaith yn dangos paratoi adnoddau ar gyfer dau asesiad dau ddysgwr (cyfanswm o bedwar asesiad), yn cwmpasu o leiaf (ar draws y pedwar asesiad) dri o'r dulliau o dan 1.1 uchod Os nad yw cynllunio'r ymgeisydd sy'n asesu yn cynnwys y dulliau eraill a restrir yn 1.1 uchod, mae'n rhaid iddo ddangos drwy ddatganiad neu drwy drafodaeth sut y byddai'n cynllunio defnyddio'r dulliau asesu hyn.	Dylai paratoi'r ymgeisydd sy'n asesu gynnwys: • yr adnoddau sydd eu hangen ar gyfer yr asesiad – er enghraifft, offer a deunyddiau, taflenni cyfarwyddiadau, papurau cwestiynau ac ati. • yr amgylchedd ar gyfer asesu ac unrhyw amodau a reolir, er enghraifft, y rhai sydd eu hangen ar gyfer efelychiadau • trefniadau ymarferol y gallai fod angen eu gwneud gyda staff eraill Yn ogystal, gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn
	1.3 cyfathrebu pwrpas, gofynion a phrosesau asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth i ddysgwyr	Arsylwi, cynnyrch gwaith neu dystiolaeth gan dystion	Arsylwi i gynnwys yr ymgeisydd sy'n asesu yn briffio'r dysgwr yn yr asesiad. Cynnyrch gwaith i gynnwys er enghraifft, nodiadau, negeseuon e-bost, sgyrsiau wedi'u recordio. Tystiolaeth gan dystion i gynnwys, er enghraifft, datganiadau gan y dysgwr neu oruchwyliwr y dysgwr yn dangos bod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi cyfleu pwrpas, gofynion a phrosesau'r asesiad i'r dysgwr.

Uned 303 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
2. Yn gallu cynnal asesiadau o sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth	2.1 reoli asesiadau sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth i fodloni gofynion asesu	Arsylwadau'n dangos rheoli dau asesiad dau ddysgwr (cyfanswm o bedwar asesiad), yn cwmpasu o leiaf (ar draws y pedwar asesiad), dri o'r dulliau o dan 1.1 uchod. Os nad yw cynllunio'r ymgeisydd sy'n asesu yn cynnwys y dulliau eraill a restrir yn 1.1 uchod, mae'n rhaid iddo ddangos drwy ddatganiad neu drwy drafodaeth sut y byddai'n cynllunio defnyddio'r dulliau asesu hyn.	Mae'n rhaid i arsylwadau gadarnhau bod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi bodloni e.e. pob un o ofynion y Sefydliad Dyfarnu ar gyfer yr asesiad, er enghraifft, bod amodau'r prawf yn briodol gan sicrhau nad oedd unrhyw wrthdaro rhwng dysgwyr.
	2.2 rhoi cymorth i ddysgwyr o fewn cyfyngiadau cytûn	Arsylwi neu ddatganiad/trafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n asesu.	Sefyllfa wrth gefn yw hon. Arsylwi'r darpar aseswr, er enghraifft, esbonio cwestiwn neu gyfarwyddyd (lle y'i caniateir), rhoi darn o offer newydd yn lle un diffygiol, caniatáu amser ychwanegol ar gyfer dysgwr dyslecsig (lle y'i caniateir). Os nad oes unrhyw gyfle i'r ymgeisydd sy'n asesu dangos hyn yn ystod yr arsylwadau, datganiad neu drafodaeth gyda'r darpar aseswr. Yn ogystal, gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.

Uned 303 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Meini prawf asesu: Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	2.3 ddadansoddi tystiolaeth o gyflawniad dysgwyr	Datganiad/trafodaeth wedi'u hategu lle y bo angen gan arbenigwr pwnc.	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu dangos drwy drafodaeth neu ddatganiad, sut mae wedi paru a mesur tystiolaeth yn erbyn y safonau/meini prawf angenrheidiol. Os nad yw'r unigolyn sy'n asesu'r ymgeisydd sy'n asesu yn arbenigwr pwnc, bydd angen, er enghraifft, i aseswr pwnc arbenigol neu wiriwr mewnol roi cadarnhad.
	2.4 gwneud penderfyniadau asesu am sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth yn erbyn meini prawf penodol	Datganiad/trafodaeth wedi'u hategu lle y bo angen gan arbenigwr pwnc.	Dylai'r darpar aseswr ddangos drwy drafodaeth neu ddatganiad, sut mae wedi paru a mesur tystiolaeth yn erbyn y safonau/meini prawf angenrheidiol. Os nad yw'r unigolyn sy'n asesu'r ymgeisydd sy'n asesu yn arbenigwr pwnc, bydd angen, er enghraifft, i aseswr pwnc arbenigol neu aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) roi cadarnhad.
	2.5 dilyn gweithdrefnau safoni	Datganiad/trafodaeth wedi'u hategu lle y bo angen.	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu dangos, drwy drafodaeth neu ddatganiad, sut mae ei benderfyniadau asesu'n cydymffurfio â gweithdrefnau safoni yn ei sefydliad. Gallai tystiolaeth gan yr aswiriwr sicrhau mewnol (IQA) gadarnhau hyn.
	2.6 rhoi adborth i'r dysgwr sy'n cadarnhau cyflawniad ac unrhyw oblygiadau pellach ar gyfer dysgu, asesu a dilyniant	Arsylwi adborth i ddysgwyr ar o leiaf un achlysur.	Dylai adborth i ddysgwyr fod yn glir, cywir ac yn adeiladol a dylai nodi cynnydd ac unrhyw ofynion dysgu ac asesu pellach.

Uned 303 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
3. Yn gallu rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen yn sgil yr asesiad o sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth	3.1 gadw cofnodion o asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth, ei ganlyniadau a chynnydd dysgwyr	Cynnyrch gwaith.	Cofnodion asesu'n dangos bod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi dilyn holl ofynion angenrheidiol y sefydliad a'r sefydliad dyfarnu ar gyfer cofnodi asesiadau a phenderfyniadau am asesiadau. Gallai tystiolaeth gan yr aswiriwr sicrhau mewnol (IQA) gadarnhau hyn.
	3.2 sicrhau bod gwybodaeth am asesiadau ar gael i gydweithwyr ag awdurdod yn ôl yr angen	Cynnyrch gwaith.	Cofnodion asesu wedi'u cwblhau'n dangos bod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi dilyn holl ofynion angenrheidiol y sefydliad a'r sefydliad dyfarnu ar gyfer cyfleu a chadw gwybodaeth am y pedwar asesiad i gydweithwyr yn y sefydliad. Yn ogystal, gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.
	3.3 dilyn gweithdrefnau o ran cyfrinachedd gwybodaeth am asesiadau	Trafodaeth neu ddatganiad	Dylai'r darpar aseswr esbonio – naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad – sut mae wedi cadw at ofynion Deddf Diogelu Data a gofynion ychwanegol y sefydliad a'r sefydliad dyfarnu o ran cyfrinachedd. Yn ogystal, gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.

Uned 303 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
4. Yn gallu cadw at ofynion cyfreithiol ac arfer da wrth asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth	4.1 ddilyn polisïau, gweithdrefnau a deddfwriaeth berthnasol yn ymwneud ag asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth, gan gynnwys rhai iechyd, diogelwch a lles	Mae'n rhaid bod tystiolaeth drwy'r arsylwadau a'r cynnyrch gwaith cysylltiedig uchod fod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi rhoi'r holl ofynion cyfreithiol perthnasol ar waith – yn benodol o ran iechyd, diogelwch a lles – a'r holl bolisïau a gweithdrefnau sefydliadol perthnasol.	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu ategu hyn gan roi esboniad – naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad yn dangos sut y gwnaeth ystyried gofynion cyfreithiol a sefydliadol perthnasol. Os yw'n asesu cymhwyster, dylai ddisgrifio sut mae wedi cydymffurfio â'r strategaeth asesu ar gyfer y cymhwyster hwnnw. Yn ogystal, gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.
	4.2 rhoi gofynion cydraddoldeb ac amrywiaeth ar waith, a lle y bo'n briodol, ddwyieithrwydd wrth asesu cymhwysedd galwedigaethol	Mae'n rhaid bod tystiolaeth drwy'r arsylwadau a'r cynnyrch gwaith cysylltiedig uchod bod yr ymgeisydd sy'n asesu wedi rhoi'r holl ofynion cyfreithiol ar waith o ran cydraddoldeb, amrywiaeth ac, os yw'n briodol (er enghraifft yng Nghymru) o ran dwyieithrwydd, a'r holl bolisïau a gweithdrefnau sefydliadol perthnasol.	Dylai hyn gael ei ategu gan yr ymgeisydd sy'n asesu drwy roi esboniad – naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad yn dangos sut y gwnaeth ystyried gofynion cyfreithiol a sefydliadol perthnasol. Yn ogystal, gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	4.3 gwerthuso ei waith ei hun o ran cynnal asesiadau sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth	Trafodaeth neu ddatganiad	Dylai'r darpar aseswr roi esboniad – naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad – o ran sut mae wedi gwerthuso'r pedwar asesiad y mae wedi'u cynnal a pha bwyntiau dysgu y mae wedi'u nodi.

Uned 303 Asesu Sgiliau Galwedigaethol, Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Canlyniadau dysgu ***Bydd yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Meini prawf asesu** ***Gall yr ymgeisydd sy'n asesu:***	**Tystiolaeth** ***Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n asesu darparu'r canlynol:***	**Canllaw Arfer Gorau** ***Er mwyn cyrraedd y safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:***
	4.4 gymryd rhan mewn datblygiad proffesiynol parhaus i sicrhau arbenigedd a chymhwysedd cyfredol o ran asesu sgiliau galwedigaethol, gwybodaeth a dealltwriaeth	Trafodaeth neu ddatganiad	Dylai'r ymgeisydd sy'n asesu rhoi esboniad - naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad - o ran sut y bydd yn parhau i fyfyrio ar ei arfer a chynllunio a chymryd rhan mewn datblygiad proffesiynol parhaus o ran ei arbenigedd galwedigaethol yn y sector a'i gymhwysedd fel aseswr.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Teitl:	Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol
Lefel:	4
Gwerth credyd:	6

Cyfarwyddyd Cyffredinol

Mae'r uned hon yn asesu gwybodaeth Aswiriwr Ansawdd Mewnol (IQA) am egwyddorion ac arferion sicrhau ansawdd mewn cyd-destun dysgu a datblygu.

Gallai tystiolaeth ar gyfer yr uned hon fod ar ffurf:

- datganiadau neu atebion ysgrifenedig gan yr ymgeisydd sy'n Aswiriwr Ansawdd Mewnol (IQA)
- datganiadau neu atebion ar lafar gan yr ymgeisydd sy'n Aswiriwr Ansawdd Mewnol (IQA)
- trafodaethau rhwng yr ymgeisydd sy'n IQA a'i aseswr ei hun
- aseiniadau neu
- brosiectau

Gellid cynnig cryn dystiolaeth ar gyfer yr uned hon ar ffurf datganiadau a thrafodaethau os bydd yr ymgeisydd sy'n asesu yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol ar yr un pryd â hon:

- *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol*

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Terminoleg

Dilys	*Sef gwaith y dysgwr ei hun.*
Cydraddoldeb	*Cyflwr o driniaeth deg sy'n hawl pawb waeth beth fo gwahaniaethau, o ran er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw grŵp arall o nodweddion*
Amrywiaeth	*Cydnabod bod pob unigolyn yn unigryw a chydnabod ein gwahaniaethau unigol o ran, er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw nodwedd unigol arall.*
Tystiolaeth	*Tystiolaeth o wybodaeth, deallltwriaeth, sgil neu gymhwysedd dysgwr y gellir eu defnyddio i farnu eu cyflawniad yn erbyn safonau/meini prawf cytûn.*
Dysgwr	*Yr unigolyn sy'n cael ei asesu gan yr ymgeisydd sy'n asesu*
Dibynadwy	*Yn cyflawni'r un canlyniadau'n gyson gydag aseswyr gwahanol a'r un grŵp (neu grŵp tebyg) o ddysgwyr.*
Gofynion	*Gallai'r rhain fod ar ffurf yn ofynnol gan sefydliad yr ymarferydd ei hun neu sefydliad allanol, megis sefydliad dyfarnu.*
Digonol	*Digon o dystiolaeth fel y'u nodir mewn Gofynion Tystiolaeth neu Strategaeth Asesu.*
Dilys	*Yn berthnasol i'r safonau/meini prawf y mae'r ymgeisydd yn cael eu hasesu yn eu herbyn.*
Teg	

Sicrhau bod pawb yn cael yr un cyfle i gael asesiad gwrthrychol a chywir.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd (IQA):*	Meini prawf *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
1. Yn deall cyd-destun ac egwyddorion sicrhau ansawdd mewnol	1.1 esbonio swyddogaethau sicrhau ansawdd mewnol o ran dysgu a datblygu	Swyddogaethau: • cynnal hygyrchedd a pharch y cyflogwr, y dysgwr a'r cyhoedd o ran y cymwysterau sy'n cael eu cyflwyno • sicrhau ansawdd o ran cyflwyno ac asesu dysgu • sicrhau bod aseswyr yn cydymffurfio â strategaeth asesu'r cymhwyster y maent yn eu hasesu (os yw'n berthnasol) • sicrhau cywirdeb a chysondeb penderfyniadau asesu rhwng aseswyr sy'n gweithredu mewn canolfan • sicrhau bod aseswyr yn gyson o ran y ffordd y maent yn dehongli'r safonau/y canlyniad a'r meini prawf sydd i'w cael yn y cymwysterau perthnasol • asesu a rheoli risg • monitro ansawdd cyflwyno ac asesu hyfforddiant. • nodi materion a thueddiadau • nodi anghenion datblygu'r aseswr • nodi cyfleoedd datblygu asesu • cefnogi a sicrhau datblygiad proffesiynol parhaus aseswyr

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
	1.2 esbonio cysyniadau ac egwyddorion allweddol sicrhau ansawdd mewnol asesu	Cysyniadau ac egwyddorion sicrhau: • cynllunio • strategaethau samplu • rhesymwaith samplu • cysondeb • dibynadwyedd • cefnogi aseswyr • datblygu aseswyr
	1.3 esbonio rolau ymarferwyr sy'n gysylltiedig yn y broses sicrhau ansawdd mewnol ac allanol	Rolau a chyfrifoldebau pob un o'r canlynol yn y broses sicrhau ansawdd: • yr hyfforddwr • tyst arbenigol • tystion eraill • yr aseswr • unrhyw aseswr annibynnol • staff sicrhau ansawdd mewnol • staff sicrhau ansawdd allanol
	1.4 esbonio rheoliadau a gofynion sicrhau ansawdd mewnol yn ei faes arfer ei hun	Adrannau perthnasol y rheoliadau y mae'r cymwysterau'n perthyn iddynt, er enghraifft, *Trefniadau Rheoliadol y Fframwaith Cymwysterau a Chredydau* neu *God Ymarfer NVQ* fel sy'n berthnasol i asesu a sicrhau ansawdd cymwysterau.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
2. Yn deall sut i gynllunio sicrhau ansawdd mewnol o ran asesu	2.1 werthuso pwysigrwydd cynllunio a pharatoi gweithgareddau sicrhau ansawdd mewnol	Esboniad clir o fanteision cynllunio sicrhau ansawdd mewnol a'r risgiau i gywirdeb, dilysrwydd, tegwch a chysondeb o ran arfer asesu os nad yw cynllunio'n mynd rhagddo.
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA am sut y mae wedi cynllunio a pharatoi prosesau sicrhau ansawdd mewnol.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
	2.2 esbonio'r hyn y dylai cynllun sicrhau ansawdd mewnol ei gynnwys	Terfynau amser angenrheidiol a threfniadau ar gyfer: • asesu risg • samplu penderfyniadau asesu dros dro • samplu crynodol penderfyniadau asesu • monitro arfer asesu • safoni penderfyniadau asesu • cefnogi aseswyr Mae angen i samplu arfaethedig ystyried mathau gwahanol o: • ymgeiswyr • aseswyr • dulliau asesu • tystiolaeth/elfennau • cofnodion • safleoedd asesu
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o'r cynllun sicrhau ansawdd mewnol y mae'r ymgeisydd sy'n IQA wedi'i ddarparu.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
	2.3 crynhoi'r paratoadau sydd angen eu gwneud ar gyfer sicrhau ansawdd mewnol, gan gynnwys: • casglu gwybodaeth • cyfathrebu • trefniadau gweinyddol • adnoddau	Esboniad o'r trefniadau ymarferol y mae angen i staff sicrhau ansawdd mewnol eu cyflawni er mwyn rhoi'r cynllun sicrhau ansawdd ar waith yn ymarferol er mwyn bodloni'r canllawiau yn 2.2 uchod
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o'r cynllun sicrhau ansawdd mewnol y mae'r ymgeisydd sy'n IQA wedi'i ddarparu.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
3. Deall technegau a meini prawf monitro ansawdd asesu'n fewnol	3.1 gwerthuso technegau gwahanol ar gyfer samplu tystiolaeth o asesu, gan gynnwys defnyddio technoleg	Y manteision, gofynion a gwahaniaethau rhwng samplu dros dro a chrynodol Defnyddiau amrywiol mathau gwahanol o samplu: • Fertigol (samplu un uned neu ganlyniad dysgu ar draws aseswyr neu safleoedd ac ati) • Llorweddol (samplu rhywbeth o bob uned neu ganlyniad dysgu dros gyfnod amser) • Yn seiliedig ar themâu (samplu'n gysylltiedig â gweithgaredd penodol) Manteision technegau samplu gwahanol megis: 1. Arsylwi aseswyr 2. Trafodaethau gydag ymgeiswyr 3. Trafodaethau gyda thystion 4. Samplu cynnyrch 5. Samplu cofnodion aseswyr Samplu strategaethau i sicrhau dibynadwyedd Ymagweddau gwahanol at samplu yn ôl ffactorau gan gynnwys: • y mathau o ddulliau asesu a thystiolaeth sydd ar gael • profiad, llwyth gwaith a lleoliad yr aseswyr sy'n gysylltiedig • lefelau cymhlethdod • lefel profiad ac aeddfedrwydd canolfannau • unedau 'problemus' • nifer y safleoedd asesu • niferoedd dysgwyr • mathau o gofnodion • argaeledd arsylwi aseswyr Defnyddio technoleg gwybodaeth i gadw a samplu tystiolaeth a chofnodion asesu

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA ynghylch sut mae wedi cynllunio a pharatoi prosesau sicrhau ansawdd mewnol.
	3.2 esbonio'r meini prawf priodol i'w defnyddio ar gyfer barnu ansawdd y broses asesu	Sut a pham i ddewis dulliau asesu gwahanol i wirio am: • gywirdeb • dilysrwydd • digonolrwydd • cyfredolrwydd tystiolaeth • cywirdeb penderfyniadau asesu • cysondeb penderfyniadau asesu • cadw cofnodion aseswyr
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA ynghylch sut mae wedi cynllunio a pharatoi prosesau sicrhau ansawdd mewnol

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
4. Deall sut i gynnal a gwella ansawdd asesu'n fewnol	4.1 crynhoi'r mathau o adborth, cymorth a chyngor y gallai fod eu hangen ar aseswyr i gynnal a gwella ansawdd asesu	Y dylai adborth: • gael ei anelu at aseswyr ac nid dysgwyr • bod yn glir – heb adael unrhyw amwysedd • bod yn seiliedig ar ffeithiau • bod yn onest – gan nodi cryfderau a gwendidau arfer aseswyr • bod yn benodol a manwl • ddatgan yn uniongyrchol yr hyn sy'n arfer da a/neu'r hyn sydd angen ei newid • bod yn gadarnhaol ac adeiladol – canolbwyntio ar sut y gall arfer asesu wella • bod yn ddefnyddiol a chefnogol – pwyntio'r aseswr at adnoddau a dogfennau defnyddiol • bod yn strategol – ceisio gwella perfformiad yr aseswr yn y tymor hir
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA ynghylch sut y gwnaeth roi adborth a chymorth.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
	4.2 esbonio gofynion safoni mewn perthynas ag asesu	Pwysigrwydd safoni a'r rôl sydd ganddo i'w chwarae o ran sicrhau ansawdd. Gweithdrefnau'r ganolfan a'r sefydliad dyfarnu ar gyfer safoni a sut y dylai'r broses sicrhau ansawdd mewnol reoli hyn.
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA ynghylch sut a pham mae wedi cydlynu prosesau safoni.
	4.3 esbonio gweithdrefnau perthnasol o ran anghydfod ynghylch ansawdd asesu	Rôl yr IQA mewn anghydfod Gweithdrefnau apeliadau'r ganolfan a'r sefydliad dyfarnu a rôl sicrhau ansawdd yn y gweithdrefnau apeliadau.
5. Deall sut i reoli gwybodaeth sy'n berthnasol i sicrhau ansawdd asesu mewnol	5.1 gwerthuso gofynion rheoli gwybodaeth, diogelu data a chyfrinachedd mewn perthynas â sicrhau ansawdd mewnol asesu	Pwysigrwydd cadw cofnodion yn y broses asesu a sicrhau ansawdd a chadw cofnodion yn saff ac yn ddiogel. Y gofynion perthnasol ar y broses sicrhau ansawdd yn y ganolfan ar gyfer cadw a rheoli cofnodion – gan gynnwys pa wybodaeth y mae'n rhaid ei chofnodi. Gofynion y broses sicrhau ansawdd ar gyfer diogelu data a'r rheolau sy'n ymwneud â chyfrinachedd, er enghraifft, pa wybodaeth sy'n gyfrinachol a phwy sydd â hawl i'w gweld.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* Gallai rhywfaint o dystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA ynghylch sut mae wedi rheoli gwybodaeth am y broses asesu a sicrhau ansawdd a sut mae wedi cadw at ofynion penodol.
6. Deall gofynion cyfreithiol ac arfer da o ran sicrhau ansawdd mewnol asesu	6.1 gwerthuso'r materion cyfreithiol, polisïau a gweithdrefnau sy'n berthnasol i sicrhau ansawdd mewnol asesu, gan gynnwys rhai iechyd, diogelwch a lles	Gofynion cyfreithiol a pholisïau a gweithdrefnau ei sefydliad a'r sefydliad dyfarnu o ran: • iechyd a diogelwch, gan gynnwys lles emosiynol y dysgwr • cyfrinachedd • tryloywder • cadw cofnodion • cadw gwybodaeth yn ddiogel ac yn saff • cyfle cyfartal ac amrywiaeth
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai tystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA am y materion cyfreithiol a pholisïau a gweithdrefnau'r ganolfan a'r sefydliad dyfarnu a sut mae wedi dilyn y rhain yn ei arfer sicrhau ansawdd mewnol.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
	6.2 gwerthuso ffyrdd gwahanol y gall technoleg gyfrannu at sicrhau ansawdd mewnol asesu	Sut y gellir defnyddio technoleg i wella'r broses asesu a sicrhau ansawdd: • tystiolaeth fideo o sgiliau/perfformiad • recordio tystiolaeth ar lafar • e-bortffolios • profi cyfrifiadurol/ar-lein • rheoli cofnodion a thystiolaeth electronig • gweithgareddau safoni rhithwir • cyfathrebu electronig e.e. rhwng aseswyr a dysgwyr
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai rhywfaint o dystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA am sut mae wedi defnyddio technoleg i wella ei arfer sicrhau ansawdd mewnol.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
	6.3 esbonio gwerth arfer myfyriol a datblygiad proffesiynol parhaus mewn perthynas â sicrhau ansawdd mewnol	Sut mae'n rhaid i staff sy'n gysylltiedig ag asesu a sicrhau ansawdd: • sicrhau bod ei arfer yn unol â'r NOS presennol mewn asesu a/neu sicrhau ansawdd • myfyrio'n barhaus ar ei arfer a sicrhau ei fod yn bodloni gofynion cyfreithiol, sefydliadol a gofynion y corff dyfarnu • dysgu gwersi o'i arfer, rhyngweithio â dysgwyr, aseswyr eraill a'r rhai sy'n gysylltiedig â phrosesau sicrhau ansawdd a safoni a gwella'r hyn y mae'n ei wneud • cynnal ei arbenigedd galwedigaethol drwy fod yn ymwybodol o newidiadau mewn technoleg, arferion gwaith a safonau yn ei sector • cynnal ei arbenigedd mewn asesu a sicrhau ansawdd drwy aros yn ymwybodol o safonau, gofynion a dulliau asesu newydd
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai rhywfaint o dystiolaeth o'r uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA am sut mae wedi cynnal ei arbenigedd a chymhwysedd galwedigaethol a sicrhau ansawdd ei hun.

Uned 401 Deall Egwyddorion ac Arferion Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Canllawiau Tystiolaeth *Mae'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn darparu tystiolaeth ei fod yn deall:*
	6.4 werthuso gofynion cydraddoldeb ac amrywiaeth, a lle y bo'n briodol, dwyieithrwydd, mewn perthynas â sicrhau ansawdd mewnol asesu	Sut y gallai fod goblygiadau o ran gofynion cyfreithiol ac arfer gorau ar gyfer y broses asesu a sicrhau ansawdd. Yn benodol mewn perthynas â materion: • rhyw • anabledd • hil/diwylliant/crefydd • iaith
		Cyfleoedd asesu cyfannol Os yw'r ymgeisydd sy'n IQA hefyd yn rhoi cynnig ar yr uned ganlynol: • *Sicrhau ansawdd asesu'n fewnol* gallai rhywfaint o dystiolaeth ar gyfer yr uchod ddod o drafodaeth gyda'r ymgeisydd sy'n IQA am sut mae wedi ystyried materion yn ymwneud â chydraddoldeb ac amrywiaeth – a lle y bo'n briodol – yn ei waith sicrhau ansawdd mewnol.

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Teitl:	Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol
Lefel:	4
Gwerth credyd:	6

Cyfarwyddyd Cyffredinol

Mae'r uned hon yn asesu cymhwysedd ymgeisydd sy'n IQA o ran sicrhau ansawdd asesu o fewn canolfan neu sefydliad asesu. Mae'n rhaid i dystiolaeth sylfaenol ar gyfer y canlyniadau dysgu a'r meini prawf asesu ddod o'r ymgeisydd sy'n IQA sy'n monitro ac yn sicrhau ansawdd gwaith dau aseswr, pob un ag o leiaf ddau ymgeisydd ei hun drwy elfennau cymhwyster.

Gellir defnyddio tystiolaeth o'r uned hon – ar ffurf datganiadau a thrafodaethau – fel tystiolaeth ar gyfer yr uned ganlynol:

401: Deall egwyddorion ac arferion sicrhau ansawdd asesu'n fewnol

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Terminoleg

Dilys	*Sef gwaith y dysgwr ei hun.*
Cydraddoldeb	*Cyflwr o driniaeth deg sy'n hawl pawb waeth beth fo gwahaniaethau, o ran er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw grŵp arall o nodweddion*
Amrywiaeth	*Cydnabod bod pob unigolyn yn unigryw a chydnabod ein gwahaniaethau unigol o ran, er enghraifft, diwylliant, gallu, rhyw, hil, crefydd, cyfoeth, cyfeiriadedd rhywiol neu unrhyw nodwedd unigol arall.*
Tystiolaeth	*Tystiolaeth o wybodaeth, dealltwriaeth, sgil neu gymhwysedd dysgwr y gellir eu defnyddio i farnu ei gyflawniad yn erbyn safonau/meini prawf cytûn.*
Dysgwr	*Yr unigolyn sy'n cael ei asesu gan yr ymgeisydd sy'n asesu*
Dibynadwy	*Yn cyflawni'r un canlyniadau'n gyson gydag aseswyr gwahanol a'r grŵp (neu grŵp) tebyg o ddysgwyr.*
Gofynion	*Gallai'r rhain fod sefydliad yr ymarferydd ei hun neu sefydliad allanol, megis sefydliad dyfarnu.*
Digonol	*Digon o dystiolaeth fel y'u nodir mewn Gofynion Tystiolaeth neu Strategaeth Asesu.*
Dilys	*Yn berthnasol i'r safonau/meini prawf y mae'r ymgeisydd yn cael ei asesu yn eu herbyn.*

Teg	*Sicrhau bod pawb yn cael yr un cyfle i gael asesiad gwrthrychol a chywir.*

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
1. yn gallu cynllunio sicrhau ansawdd asesu mewnol	1.1 gynllunio gweithgareddau monitro yn ôl gofynion ei rôl ei hun	Cynnyrch gwaith yn dangos cynllun i fonitro gwaith dau aseswr, pob un yn gweithio gyda dau ddysgwr i gwmpasu elfennau cymwysterau.	Dylai cynllun(iau)'r ymgeisydd sy'n IQA gynnwys: • asesu risg ac ymagwedd at reoli risg • monitro dogfennaeth, gwybodaeth ac adnoddau eraill wedi'u darparu ar gyfer yr aseswyr a dysgwyr • arsylwi aseswyr • samplu cynlluniau asesu ac ymsefydlu ymgeiswyr • trafodaethau gydag ymgeiswyr a thystion • samplu cynnyrch • monitro ansawdd penderfyniadau asesu • monitro cadw cofnodion a hawliadau ardystio o ran asesu • gwerthuso cymhwysedd galwedigaethol ac asesu aseswyr • gwirio datblygiad proffesiynol parhaus aseswyr • cymryd rhan mewn prosesau a gweithgareddau safoni • monitro anghenion dysgwyr ac adolygiadau o gynnydd • gwirio'r broses o roi'r holl bolisïau perthnasol ar waith, gan gynnwys rhai cydraddoldeb ac amrywiaeth Dylai cynllunio ddangos gweithgarwch rheolaidd yn ystod y

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
			cyfnod asesu heb ei dargedu tuag at y broses ddysgu ac asesu ac ar ei diwedd. Gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	1.2 gwneud trefniadau ar gyfer gweithgareddau monitro mewnol i sicrhau ansawdd	Cynnyrch gwaith yn dangos trefniadau ymarferol i fonitro gwaith dau aseswr gyda phob un yn gweithio gyda dau ddysgwr i gwmpasu elfennau cymwysterau.	Dylai paratoadau'r ymgeisydd sy'n IQA gynnwys: • amseroedd a lleoliadau ar gyfer sylwadau a chyfarfodydd gydag aseswyr • cyfleoedd i roi adborth i aseswyr • trefniadau ar gyfer trafodaethau gyda dysgwyr a thystion • trefniadau ar gyfer portffolios a ffurfiau eraill ar dystiolaeth • trefniadau ar gyfer cofnodion asesu • trefniadau ar gyfer gwybodaeth am aseswyr a dysgwyr • trefniadau ar gyfer gweithgareddau safoni Gall tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn
2. Gallu gwerthuso ansawdd asesu'n fewnol	2.1 cynnal gweithgareddau monitro mewnol yn unol â gofynion ansawdd	O leiaf un arsylwad wedi'i ategu gan gynnyrch gwaith yn dangos monitro gwaith dau aseswr gyda phob un yn gweithio gyda dau ddysgwr i gwmpasu elfennau cymhwyster.	Arsylwi'r ymgeisydd sy'n IQA yn arsylwi ac yn rhoi adborth i aseswr/aseswyr sy'n cynnal gweithgareddau asesu gyda dysgwr/dysgwyr. Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n IQA ddangos bod pob agwedd ar eu cynllun monitro a sicrhau ansawdd wedi'u dilyn a bod holl bolisïau, gweithdrefnau a meini prawf pob canolfan a Sefydliad Dyfarnu wedi'u dilyn.

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	2.2 werthuso arbenigedd a chymhwysedd aseswyr mewn perthynas â gofynion eu rôl	Cynnyrch gwaith, wedi'u hategu gan o leiaf un arsylwad, yn dangos sut mae'r darpar IQA wedi gwirio arbenigedd a chymhwysedd dau aseswr gyda phob un yn gweithio gyda dau ddysgwr i gwmpasu elfennau cymhwyster.	Dylai'r ymgeisydd sy'n IQA ddangos, drwy drafodaeth neu ddatganiad, yn erbyn pa ofynion y gwnaeth werthuso arbenigedd a chymhwysedd aseswyr a sut y gwnaeth gynnal y gwerthusiad.
	2.3 gwerthuso cynllunio a pharatoi prosesau asesu	Cynnyrch gwaith yn dangos sut mae'r ymgeisydd sy'n IQA wedi gwerthuso cynllunio a pharatoi asesiadau gan ddau aseswr gyda phob un yn gweithio gyda dau ddysgwr i gwmpasu elfennau cymhwyster.	Dylai'r ymgeisydd sy'n IQA ddangos, drwy drafodaeth neu ddatganiad, yr hyn roeddent yn edrych amdano ym mhroses cynllunio a pharatoi eu haseswyr a sut y gwnaeth benderfynu p'un a oedd cynllunio a pharatoi'n briodol.

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	2.4 penderfynu p'un a yw dulliau asesu'n ddiogel, yn deg, yn ddilys ac yn ddibynadwy	Cynnyrch gwaith, wedi'u hategu gan o leiaf un arsylwad, a thrafodaethau'n dangos sut mae'r ymgeisydd sy'n IQA wedi gwirio'r dulliau asesu a ddefnyddir gan ddau aseswr gyda phob un yn gweithio gyda dau ddysgwr i gwmpasu elfennau cymhwyster.	Arsylwi'r ymgeisydd sy'n IQA yn rhoi adborth i aseswr/aseswyr yn cynnal gweithgareddau asesu gyda dysgwr/dysgwyr. Dylai'r darpar IQA ddangos, drwy drafodaeth neu ddatganiad, sut y gwnaeth wirio diogelwch, tegwch, dilysrwydd a dibynadwyedd y dulliau asesu a ddefnyddiwyd gan ei aseswyr.

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	2.5 penderfynu p'un a yw penderfyniadau asesu'n cael eu gwneud gan ddefnyddio'r meini prawf penodol	Cynnyrch gwaith, wedi ategu gan o leiaf un arsylwad a thrafodaethau'n dangos sut mae'r ymgeisydd sy'n IQA wedi gwirio'r penderfyniadau asesu gan ddau aseswr gyda phob un yn gweithio gyda dau ddysgwr i gwmpasu elfennau cymhwyster.	Arsylwi'r ymgeisydd sy'n IQA yn rhoi adborth i aseswr/aseswyr a chan gynnal gweithgareddau asesu gyda dysgwr/dysgwyr. Dylai'r ymgeisydd sy'n IQA ddangos drwy drafodaeth sut y gwnaeth werthuso'r penderfyniadau asesu a wnaed gan ei aseswyr a sut y gwnaeth benderfynu p'un a oedd wedi bodloni meini prawf cytûn cymhwyster y dysgwyr.
	2.6 cymharu penderfyniadau aseswyr i sicrhau eu bod yn gyson	Cynnyrch gwaith, wedi'u hategu gan drafodaethau'n dangos sut mae'r darpar IQA wedi gwirio'r penderfyniadau asesu gan ddau aseswr gyda phob un yn gweithio gyda dau ddysgwr i gwmpasu elfennau cymhwyster.	Dylai'r ymgeisydd sy'n IQA ddangos drwy drafodaeth sut y gwnaeth gymharu penderfyniadau asesu a wnaed gan yr un aseswr ar draws dysgwyr gwahanol i sicrhau ei fod yn gweithredu mewn ffordd gyson. Dylai hefyd ddangos sut mae wedi cymharu penderfyniadau asesu nifer o aseswyr i sicrhau cysondeb rhyngddynt.

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
3. Yn gallu cynnal a gwella ansawdd asesu'n fewnol	3.1 roi adborth, cyngor a chymorth i aseswyr gan gynnwys cyfleoedd datblygu proffesiynol, sy'n eu helpu i gynnal a gwella ansawdd asesu	Cynnyrch gwaith ar ffurf cofnodion cyfarfodydd rhwng yr ymgeisydd sy'n IQA a'r ddau aseswr, wedi'u hategu gan arsylwi sesiynau adborth gydag aseswyr gwahanol.	Arsylwi'r ymgeisydd sy'n IQA gan roi adborth ac arweiniad i aseswr/aseswyr. Dylai cofnodion cyfarfodydd ac arsylwadau ddangos bod yr ymgeisydd sy'n IQA: • yn nodi'r dystiolaeth a ddefnyddiwyd, asesiadau a gynhaliwyd a chofnodion a wnaed gan yr aseswyr • yn benodol am gryfderau a gwendidau o ran ansawdd cynllunio, tystiolaeth, arsylwadau, penderfyniadau a chofnodion asesu • yn darparu beirniadaeth adeiladol sy'n canmol y cryfderau ac sy'n onest ac yn glir am feysydd lle mae angen newidiadau arfer • yn rhoi cyngor penodol ar sut y gellid datblygu a gwella'r arfer asesu ymhellach • yn amlygu cyfleoedd ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus yr aseswyr Os nad yw'r ymgeisydd sy'n IQA yn nodi meysydd penodol ar gyfer newid neu ddatblygu yn arfer yr aseswr, bydd yn dangos drwy drafodaeth pa fathau o faterion arfer asesu y gallai ddod ar eu traws a pha fath o adborth, cyngor a chymorth y byddai'n ei roi, gan gynnwys cyfleoedd DPP.

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	gymhwyso gweithdrefnau i safoni arferion a chanlyniadau asesu	Cynnyrch gwaith ar ffurf cofnodion cyfarfodydd yn dangos bod yr ymgeisydd sy'n IQA wedi cymryd rhan mewn prosesau safoni yn y ganolfan ar o leiaf ddau achlysur.	Dylai cynnyrch gwaith ddangos bod yr ymgeisydd sy'n IQA wedi cymryd rhan mewn prosesau a gweithgareddau safoni yn y ganolfan ac mae wedi gweithio gydag aseswyr (ac IQA eraill os yw'n berthnasol) i gyflawni ffordd gyffredin o ddehongli meini prawf, safoni penderfyniadau asesu a nodi meysydd ar gyfer gwella. Gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn
4. Gallu rheoli gwybodaeth sy'n berthnasol i sicrhau ansawdd mewnol asesu	4.1 cymhwyso gweithdrefnau ar gyfer cofnodi, cadw a chofnodi gwybodaeth sy'n ymwneud â sicrhau ansawdd mewnol	Mae'n rhaid bod tystiolaeth drwy gynnyrch gwaith ar ffurf cofnodion wedi'u cadw'n briodol gan yr ymgeisydd sy'n IQA ac adroddiadau y mae wedi'u llunio.	Mae'n rhaid i gofnodion gael eu cwblhau yn ôl gofynion canolfannau a sefydliadau dyfarnu. Mae'n rhaid i'r rhain gael eu cadw mewn ffordd sy'n bodloni gofynion sefydliadau dyfarnu a gofynion canolfannau. Gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn. Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n IQA lunio o leiaf un adroddiad (ar gyfer ei reolwr llinell/sefydliad) yn amlinellu ac yn adrodd yn ôl ar weithgareddau sicrhau ansawdd eraill.
	4.2 dilyn gweithdrefnau i gadw cyfrinachedd gwybodaeth sicrhau ansawdd mewnol	Cynnyrch gwaith a thrafodaeth.	Mae'n rhaid i gofnodion ac adroddiadau gael eu cadw'n ddiogel, gan ganiatáu mynediad i bersonél ag awdurdod yn unig. Dylai fod trafodaeth hefyd gyda'r ymgeisydd sy'n IQA neu ddatganiad ganddo yn amlinellu gofynion cyfrinachedd a sut mae'n mynd ati i gynnal y rhain. Gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hefyd.

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
5. Gallu cynnal gofynion cyfreithiol ac arfer da wrth fonitro'n fewnol a chynnal ansawdd asesu	5.1 rhoi polisïau, gweithdrefnau a deddfwriaeth berthnasol ar waith mewn perthynas â sicrhau ansawdd mewnol, gan gynnwys rhai iechyd, diogelwch a lles	Cofnodion arsylwadau o arfer asesu, cynnyrch gwaith a thrafodaeth.	Mae'n rhaid i'r holl arsylwadau a chynnyrch gwaith gadarnhau bod yr ymgeisydd sy'n IQA wedi dilyn holl bolisïau a gweithdrefnau perthnasol canolfannau a sefydliadau dyfarnu ac unrhyw ddeddfwriaeth briodol. Dylai hyn gynnwys iechyd a diogelwch. Gallai'r dystiolaeth gael ei hategu gan drafodaeth neu ddatganiad gan y darpar IQA am y polisïau, gweithdrefnau a meysydd deddfwriaeth allweddol y dylai eu dilyn ac esboniad o sut y dylai wneud hyn. Gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.
	5.2 rhoi gofynion cydraddoldeb ac amrywiaeth, a lle y bo'n briodol, dwyieithrwydd ar waith, mewn perthynas â sicrhau ansawdd mewnol	Cofnodion arsylwadau arfer asesu, cynnyrch gwaith wedi ategu gan drafodaeth neu ddatganiad	Mae'n rhaid i'r holl arsylwadau a chynnyrch gwaith gadarnhau bod y darpar IQA wedi dilyn holl bolisïau a gweithdrefnau perthnasol canolfannau a sefydliadau dyfarnu ac unrhyw ddeddfwriaeth briodol o ran cydraddoldeb ac amrywiaeth. Dylai'r dystiolaeth hon gael ei hategu gan drafodaeth neu ddatganiad gan yr ymgeisydd sy'n IQA am ansawdd ac amrywiaeth yn y broses asesu a sicrhau ansawdd a'r hyn sy'n gyfystyr ag arfer da yn hyn o beth. Gallai tystiolaeth gan dystion gadarnhau hyn.

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	5.3 myfyrio'n feirniadol ar ei arfer ei hun o ran sicrhau ansawdd mewnol	Trafodaeth neu ddatganiad	Dylai'r ymgeisydd sy'n IQA roi esboniad – naill ai drwy drafodaeth neu ddatganiad – o ran sut y bydd yn parhau i fyfyrio ar ei arfer ei hun a chynllunio a chymryd rhan mewn datblygiad proffesiynol parhaus o ran ei arbenigedd galwedigaethol yn y sector a'i gymhwysedd o ran asesu a sicrhau ansawdd.

Uned 402 Sicrhau Ansawdd Asesu'n Fewnol

Canlyniadau dysgu *Bydd yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) yn:*	Meini prawf asesu *Gall yr ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA):*	Tystiolaeth *Mae'n rhaid i'r ymgeisydd sy'n aswiriwr ansawdd mewnol (IQA) ddarparu'r canlynol:*	Canllaw Arfer Gorau *Er mwyn bodloni'r safon arfer gorau, dylai'r canlynol fod yn berthnasol:*
	5.4 gynnal cyfredolrwydd ei arbenigedd a'i gymhwysedd ei hun o ran sicrhau ansawdd asesu'n fewnol	Dogfennaeth yn amlinellu camau i'w cymryd er mwyn cynnal ei Ddatblygiad Proffesiynol Parhaus (DPP) a'i gymhwysedd	Cofnodion DPP, cofnodion presenoldeb, tystysgrifau'n dangos sut mae'r ymgeisydd sy'n IQA wedi cadw arbenigedd a chymhwysedd yn gyfredol.

Uned 403 Cynllunio, Dyrannu a Monitro Gwaith yn ei Faes Cyfrifoldeb ei Hun

Teitl:	Cynllunio, dyrannu a monitro gwaith yn ei faes cyfrifoldeb ei hun
Lefel:	4
Gwerth credyd	5

Canlyniadau dysgu ***Bydd y dysgwr:***	**Meini prawf asesu** ***Gall y dysgwr:***
1. Yn gallu llunio ei gynllun gwaith ei hun ar gyfer ei faes cyfrifoldeb ei hun.	1.1 Esbonio'r cyd-destun lle y caiff gwaith ei wneud. 1.2 Nodi'r sylfaen sgiliau a'r adnoddau sydd ar gael. 1.3 Ystyried blaenoriaethau a meini prawf llwyddiant sydd eu hangen ar gyfer y tîm. 1.4 Llunio cynllun gwaith ar gyfer ei faes cyfrifoldeb ei hun.
2. Yn gallu dyrannu a chytuno ar gyfrifoldebau gydag aelodau tîm.	2.1 Nodi cyfrifoldebau aelodau tîm ar gyfer gweithgareddau gwaith a nodir. 2.2 Cytuno ar gyfrifoldebau ac amcanion CAMPUS (cyraeddadwy, amserol, mesuradwy, penodol, uchelgeisiol, synhwyrol) gydag aelodau tîm.
3. Yn gallu monitro cynnydd ac ansawdd gwaith yn ei faes cyfrifoldeb ei hun a rhoi adborth.	3.1 Nodi ffyrdd o fonitro cynnydd ac ansawdd gwaith. 3.2 Monitro a gwerthuso cynnydd yn erbyn safonau cytûn a rhoi adborth i aelodau tîm.
4. Yn gallu adolygu a diwygio cynlluniau gwaith ar gyfer ei faes cyfrifoldeb ei hun a chyfleu newidiadau.	4.1 Adolygu a diwygio'r cynllun gwaith lle mae angen newidiadau. 4.2 Cyfleu newidiadau i aelodau tîm.

Uned 403 Cynllunio, Dyrannu a Monitro Gwaith yn ei Faes Cyfrifoldeb ei Hun

Gwybodaeth ychwanegol am yr uned	
Nod/nodau'r uned	Mae'r uned hon yn helpu dysgwyr i gynllunio, dyrannu a monitro gwaith yn ei faes cyfrifoldeb ei hun a gwneud unrhyw newidiadau angenrheidiol i'r cynlluniau gwaith gwreiddiol.
Dyddiad dod i ben yr uned	28/02/2015
Manylion am y gydberthynas rhwng yr uned a'r safonau galwedigaethol cenedlaethol perthnasol (os yw'n briodol)	MSC D6 Dyrannu a monitro cynnydd ac ansawdd gwaith yn eich maes cyfrifoldeb eich hun
Manylion am y gydberthynas rhwng yr uned a safonau neu gwricwla eraill (os yw'n briodol)	
Gofynion asesu wedi'u nodi gan gorff sector neu gorff rheoliadol (os yw'n berthnasol)	
Arnodi'r uned gan sector neu gorff priodol arall (os oes angen)	Canolfannau Safonau Rheoli
Lleoliad yr uned o fewn y system dosbarthu pynciau/sectorau	15.3
Enw'r sefydliad sy'n cyflwyno'r uned	LLUK
Argaeledd defnyddio	Cyfrannol
Oriau Dysgu Tywysedig	25

Atodiad 1 Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol

Mae'r dogfennau canlynol yn cynnwys gwybodaeth hanfodol ar gyfer canolfannau sy'n cynnig cymwysterau City & Guilds. Dylid cyfeirio atynt ar y cyd â'r llawlyfr hwn. Er mwyn lawrlwytho'r dogfennau a dod o hyd i ddogfennau defnyddiol eraill, ewch i **hafan Canolfannau a Darparwyr Hyfforddiant** ar **www.cityandguilds.com**.

Mae Cynnig cymwysterau City & Guilds – canllaw i gymeradwyo canolfannau a chymwysterau yn cynnwys gwybodaeth fanwl am y prosesau y mae'n rhaid eu dilyn a'r gofynion y mae'n rhaid eu bodloni er mwyn i ganolfannau gyflawni statws 'canolfan gymeradwy', neu i gynnig cymhwyster penodol. Yn benodol, mae'r ddogfen yn cynnwys adrannau ar:

- Broses a ffurflenni cymeradwyo canolfannau a chymwysterau
- Rolau asesu, dilysu ac archwilio yn y ganolfan
- Cofrestru ac ardystio ymgeiswyr
- Methiant i gydymffurfio
- Cwynion ac apeliadau
- Cyfle cyfartal
- Diogel data
- Cwestiynau cyffredin.

Mae ***Sicrhau ansawdd*** yn cynnwys diweddariadau ac enghreifftiau o arfer da'n ymwneud â materion asesu a pholisi City& Guilds. Yn benodol, mae'r ddogfen yn cynnwys gwybodaeth am:

- Systemau rheoli
- Cadw cofnodion
- Asesu
- Dilysu mewnol a sicrhau ansawdd
- Gwirio allanol

Mae ***Mynediad i Asesu a Chymwysterau*** yn darparu manylion llawn am y trefniadau y gellid eu gwneud i hwyluso mynediad i asesiadau a chymwysterau i ymgeiswyr sy'n gymwys i gael asesiad o addasiadau.

Mae adran **hafan canolfannau** gwefan City & Guilds hefyd yn cynnwys gwybodaeth ddefnyddiol ar bethau megis:

- ***Yr Ardd Furiog***
  Gallwch ganfod sut i gofrestru ac ardystio ymgeiswyr ar-lein
- ***Fframwaith Cymwysterau a Chredydau (FfCCh)***
  Yn cynnwys cyfarwyddyd cyffredinol am y FfCCh a sut y bydd cymwysterau'n newid, yn ogystal â gwybodaeth am y systemau TG sydd eu hangen a chwestiynau cyffredin
- ***Digwyddiadau***
  Yn cynnwys dyddiadau a gwybodaeth am y digwyddiadau diweddaraf i Ganolfannau
- ***Asesu ar-lein***
  Yn cynnwys gwybodaeth am sut i gofrestru am asesiadau GOLA

Cysylltiadau defnyddiol

Math	Cyswllt	Ymholiad
Dysgwyr yn y DU	Ffôn: +44 (0)844 543 0033 E-bost: learnersupport@cityandguilds.com	• Gwybodaeth gyffredinol am gymwysterau
Dysgwyr rhyngwladol	Ffôn: +44 (0)20 7294 2885 Ffacs: +44 (0)20 7294 2413 E-bost: intcg@cityandguilds.com	• Gwybodaeth gyffredinol am gymwysterau
Canolfannau	Ffôn: +44 (0)844 543 0000 Ffacs: +44 (0)20 7294 2413 E-bost: centresupport@cityandguilds.com	• Sefyll arholiadau • Cofrestru/ymrestru • Tystysgrifau • Anfonebau • Deunyddiau arholiadau ar goll neu hwyr • Adroddiadau rhestrau enwau • Canlyniadau
Cymwysterau pynciau unigol	Ffôn: +44 (0)844 543 0000 Ffacs: +44 (0)20 7294 2413 Ffacs: +44 (0)20 7294 2404 (Ffurflenni BB) E-bost: singlesubjects@cityandguilds.com	• Ymgeiswyr arholiadau • Canlyniadau • Tystysgrifau • Deunyddiau arholiad coll neu hwyr • Papurau arholiad anghywir • Gofyn am ffurflenni (BB, canlyniadau) • Dyddiadau arholiad a newid amseroedd
Dyfarniadau rhyngwladol	Ffôn: +44 (0)20 7294 2885 Ffacs: +44 (0)20 7294 2413 E-bost: intops@cityandguilds.com	• Canlyniadau • Ymgeiswyr • Cofrestru • Anfonebau • Deunyddiau arholiad coll neu hwyr • Adroddiadau cofrestru enwol
Yr Ardd Furiog	Ffôn: +44 (0)844 543 0000 Ffacs: +44 (0)20 7294 2405 E-bost: walledgarden@cityandguilds.com	• Ail-roi cyfrinair neu enw defnyddiwr • Problemau technegol • Ymgeiswyr • Canlyniadau • GOLA • Gwe-lywio • Problemau defnyddwyr/dewislen
Cyflogwr	Ffôn: +44 (0)121 503 8993 E-bost: business_unit@cityandguilds.com	• Atebion cyflogwyr • Mapio • Achredu • Sgiliau Datblygu • Ymgynghori

Cyhoeddiadau	Ffôn: +44 (0)844 543 0000 Ffôn: +44 (0)844 543 0033 Ffacs: +44 (0)20 7294 3387	• Llyfrau cofnodi • Dogfennau canolfannau • Ffurflenni • Llenyddiaeth am ddim

Os bydd gennych gŵyn, neu unrhyw awgrymiadau ar gyfer gwella o ran unrhyw un o'r gwasanaethau y mae City & Guilds yn ei gynnig, anfonwch neges e-bost at: **feedbackandcomplaints@cityandguilds.com**

Cyhoeddwyd gan City & Guilds
1 Giltspur Street
London
EC1A 9DD
Ffôn +44 (0)20 7294 2800
Ffacs +44 (0)20 7294 2400
www.cityandguilds.com

Mae City & Guilds yn elusen gofrestredig a sefydlwyd i hybu addysg a hyfforddiant